

K-pop Studenten
over hun 'obsessie'
11

Hoe drie klokkenluiders fraude durfden te melden

6

Een van de klokkenluiders van het wangedrag bij psychologie legt uit hoe zwaar het was om aan de bel te trekken. 'Toekijken hoe anderen door dezelfde shit moesten, was zwaarder dan het zelf ondergaan'

3

Alice in Wonderland-syndroom 'Eén patiënt weet zeker dat er een flapperende kieuw op zijn schouder zit'

8

Dienaar van de dood Met dat verhaal heeft Lars Muller de Mare-Kooyker kerstverhalenwedstrijd gewonnen

Burenliefde

Op zoek naar harmonie tussen burgers en studenten. 'Wie stilte wil, moet niet in het centrum wonen, maar kluizenaar worden'

12

3

Van het KOG naar Afrika Hoe pennen van studenten in Sierra Leone belanden

10

Depressief, of niet? Dat zeven verschillende tests dat bepalen, deugt niet, zegt psycholoog

15

A.L. Snijders 'Mijn korte beweginkjes van angst en verdriet zijn heel bevredigend'

16

Sputende schijvers 'Nadat ik was opgepakt werd deze tunnel een legale plek voor graffiti'

Let op! Mare zoekt een stagiair(e)

Interesse in journalistiek? Bij Mare is plaats voor een stagiair(e), 3 tot 4 dagen per week. Mail sollicitatie, cv en artikelen naar frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Laatste Mare van het jaar

Dit is de laatste krant van dit kalenderjaar. Mare 14 verschijnt op 16 januari. Alvast een fijne vakantie toegewenst en volg ons ondertussen op mareonline.nl.

Eis: 'Patrouilleren tegen aanranders'

Dat schrijven bezorgde studenten in een petitie over de recente zedendelicten. Ze willen ook zelfverdedigingslessen en aandacht in colleges voor intimidatie.

Voorstel: stop met cum laude bij PhD's

Promovendipartij PhDoc wil af van het 'met lof' promoveren. 'Het zet andere jonge wetenschappers met uitstekende dissertaties op achterstand.'

Bandirah Pagina 16

Schandpaal

DOOR BART BRAUN Verdwenen proefpersonen, bloed aftappen zonder toestemming, verzonnen data inleveren bij beursaanvragen. Volgens het rapport van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit is een inmiddels uit Leiden vertrokken universitair docent psychologie behoorlijk uit de bocht gevlogen.

In dat rapport wordt haar naam niet genoemd, maar een aantal van haar publicaties wel, en zodoende hoeft u geen grondige onderzoeksjournalistiek te bedrijven om te achterhalen om wie het gaat. *NRC Handelsblad* en *EenVandaag* deden dat, en noemden die naam ook. *Mare* niet.

De eerste reden daarvoor is bezorgdheid. Eerder dit jaar werd *NRC* door de rechter gedwongen om de Amsterdamse ex-hoogleraar ‘B.’ te anonimiseren in een artikel over diens seksueel overschrijdende gedrag. B. was weliswaar een publiek figuur (hoogleraar, raadsheer aan het gerechtshof), maar toch was dat ‘onvoldoende grond om hem aan de schandpaal te nagelen’. Zulks achtte de rechtbank zeker denkbaar, ‘gezien de grote vlucht die de sociale media hebben genomen.’ *NRC* ging in hoger beroep, en daarin is nog geen uitspraak gedaan.

Er zijn dus rechters die vinden dat, zelfs bij publieke figuren, het veranderende medialandschap reden is voor extra journalistieke terughoudendheid. Dit is een belangrijke discussie, die wij als redactie met grote belangstelling volgen. Wij voelen echter niet zo de behoefte om die ook in een rechtszaal te gaan voeren.

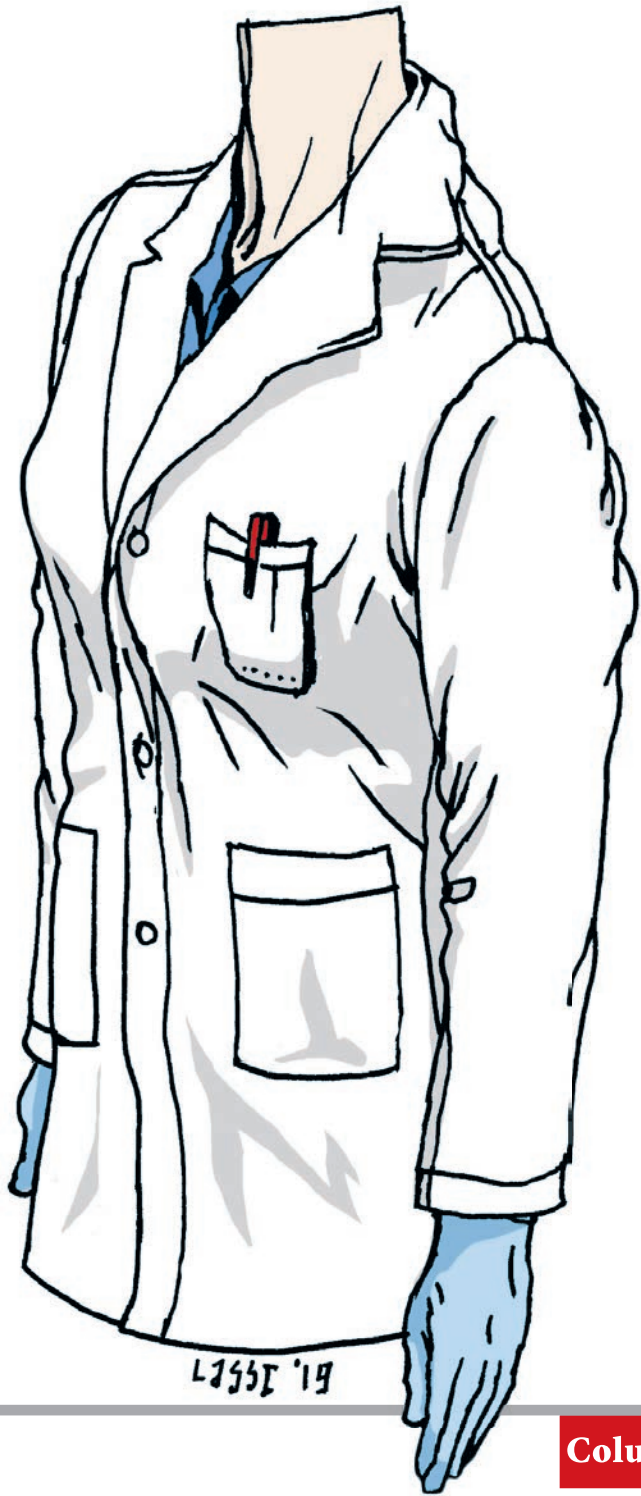
Reden nummer twee is dat de psycholoog niet alleen beschuldigd wordt van schendingen van wetenschappelijke integriteit, zoals haar Amerikaanse collega Brian Wansink en de Tilburgse hoogleraar Diederik Stapel, die we indertijd wel bij naam noemden. Het aanvragen van subsidie op basis van valse informatie is fraude. Het afne-

men van bloed terwijl je nog wacht op toestemming van een medische commissie, dat klinkt misschien als relatief onschuldig haastwerk. Volgens de ‘Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen’ is het echter een overtreding waar je zes maanden gevangenis voor kan krijgen.

Deze mevrouw is dus niet alleen beschuldigd van sjoemelwerk, maar ook een verdachte. Het is in de Nederlandse journalistiek nog steeds gebruikelijk om de identiteit van verdachten (en veroordeelden) te beschermen. De reden daarvoor is dat de samenleving straffen uit laat delen door de rechter, en dat het publiek bekend maken van iemand associatie met een strafbaar feit een niet-gecontroleerde extra straf oplevert – die ‘schandpaal’ waar de rechter hierboven het over had. Zelfs bij daders van geweldsmisdrijven tilt de rechter hier zo zwaar aan dat hun naam in de media tot strafvermindering kan leiden.

Over het algemeen gaat die regel niet meer op bij bekende Nederlanders. ‘Oud-televisiepresentator Frank M. gearresteerd’, dat werkt domweg niet bij iedereen die hem wel eens op de buis heeft gezien. Wanneer ben je een bekende Nederlander? Of in elk geval een ‘publiek figuur’, zoals professor B.? Als je een paar keer in de media komt met je onderzoek? Dan is zo’n beetje de halve universiteit publieksbezit. Een vragenronde onder wat bevriende psychologiestudenten suggereert dat zelfs op haar eigen instituut lang niet iedereen van haar gehoord had.

Reden nummer drie is pure journalistieke hebzucht. Wij willen graag ook haar kant van het verhaal horen, desnoods pas later als het stof is neergedaald. De kans dat iemand met je praat, wordt groter als je laat zien dat je een beetje je best doet om journalistieke zorgvuldigheid te betrachten.

Colofon

Redactie-adres Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071–527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Vera Arntzen · Remco Breuker · Maia de Quay · Marit de Roij · Benjamin Sprecher · Ivo Verseput
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisontwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving marcel van den berg joostmarcellis.nl
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 – 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. Rick Lawson (voorzitter) · Prof. dr. Frank Israel (vice-voorzitter) · drs. Marije van den Berg · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Malou van Hintum · Emilie van Kinschot · Roel van Niekerk · Nathan Oosthoek · Frank Rensen · dr. Alexander Pleijter · Marten Jesse Pot · dr. Hermelijn Smits · Jonatan Wirix-Speetjens · Prof. dr. Kutsal Yesilkagit
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl.
Studenten betalen €25
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Een beetje meer beleefdheid

Als je in Engeland gaat studeren is een van de eerste dingen waar je tegenaan loopt je eigen ongemanierdheid. Toen ik vorig jaar aankwam was een tochtje naar de supermarkt het eerste wat ik ondernam. Een weinig schokkende activiteit, zou je denken. Toch ervoer ik daar de grootste cultuurschok van mijn leven, en ik heb maanden in Rusland en Oekraïne rondgelopen – niet bepaald de makkelijkste landen ter wereld.

In de supermarkt hoor je een voortdurende stroom van ‘excuse me’, ‘please’ en ‘thank you’. Die eerste keer in een Engelse supermarkt botste een klein meisje dat door de gangpaden rende tegen me aan. Zij kwam daar zelf zo hard bij ten val dat haar elleboog openlag, maar haar moeder trok haar direct overeind zodat ze sorry tegen mij kon zeggen. Prioriteiten.

Niet veel later stond ik als verkeersregelaar bij een hardloophwedstrijd. Al voor de eerste hardlopers eraan kwamen viel ik bijna van mijn spreekwoordelijke stoel door de attentheid van voetgangers die uit zichzelf overstaken naar de andere kant van de weg toen ze mij zagen. Daarna kwamen de lopers. ‘This way! Keep running on the pavement!’ riep ik ze toe, en tot mijn stomme verbazing gebruikten ze stuk voor stuk de weinige lucht die ze hadden om ‘thank you marshal!’ te antwoorden. In Nederland kijk je van een knikje al op.

Dat Engelse beleefdheid niet alleen maar rozengeur en maneschijn is merkte ik op de universiteit. Bij lezingen en seminars geldt de ongeschreven regel dat je je vragen inleidt met een uitgebreide lofuiting op de spreker en de lezing (‘bedankt voor dit bijzonder fascinerende verhaal, buitengewoon interessant’), hoe geestdodend het praatje ook was. Zo kan het zomaar voorkomen dat je volledig murw geslagen, meer dood dan levend in je stoel hangt en van alle kanten moet aanhoren hoe er werelden voor mensen open zijn gegaan. Heel vermoeiend.

In colleges uit zich dit culturele eigenaardigheidje in docenten die nooit hardop in een volle klas zullen zeggen dat een presentatie niet zo goed was en nimmer opdrachten

maar altijd suggesties geven. ‘Misschien zou het een goed idee zijn om je tweede alinea een beetje in te korten’ betekent: ‘Schrap je tweede alinea.’

Maar als ze dat masker van beleefdheid laten vallen, doen ze het goed. Afgelopen semester kregen mijn studiegenoten en ik een furieuze mail van onze docenten die gepikeerd waren dat wij maar zelden bij optionele lezingen kwamen opdagen, met daarin de onbetaalbare zin: ‘It therefore alarms us that you don’t feel you are benefiting from the various seminars available – either you are much more sophisticated scholars than us and don’t need to learn from other researchers, or you are not yet at the level where you can appreciate the intellectual benefits of doing so.’

Uiteraard brak onder de tere studentenzielzucht direct de pleuris uit en volgde er snel een mail waarin een van de docenten zijn excuses aanbood voor de toon, maar het bewijs was daar. Ze kunnen het dus wel, zij het omslachtig en op geheel eigen wijze.

Dat al die opgekropte frustraties er op een bepaald moment uit moet merkten ook meerdere kennissen die een aantal jaar in het Verenigd Koninkrijk hebben gewerkt. Doordat de Engelsen altijd beleefd reageren en nooit hun mond opentrekken als het nodig is, exploderen en escaleren conflicten wanneer ze echt niet meer ontweken kunnen worden volledig. In Nederland kun je het hartgrondig met elkaar oneens zijn, hoogoplopende discussies hebben en toch goede collega’s zijn. In Engeland trekt men al wit weg bij de gedachte aan een directe mening.

Dus, hoezeer ik ook zou willen pleiten voor een beetje meer beleefdheid, laten we het hier in vredesnaam houden zoals het is en niet vervallen in het toneelstuk dat het Verenigd Koninkrijk heet.

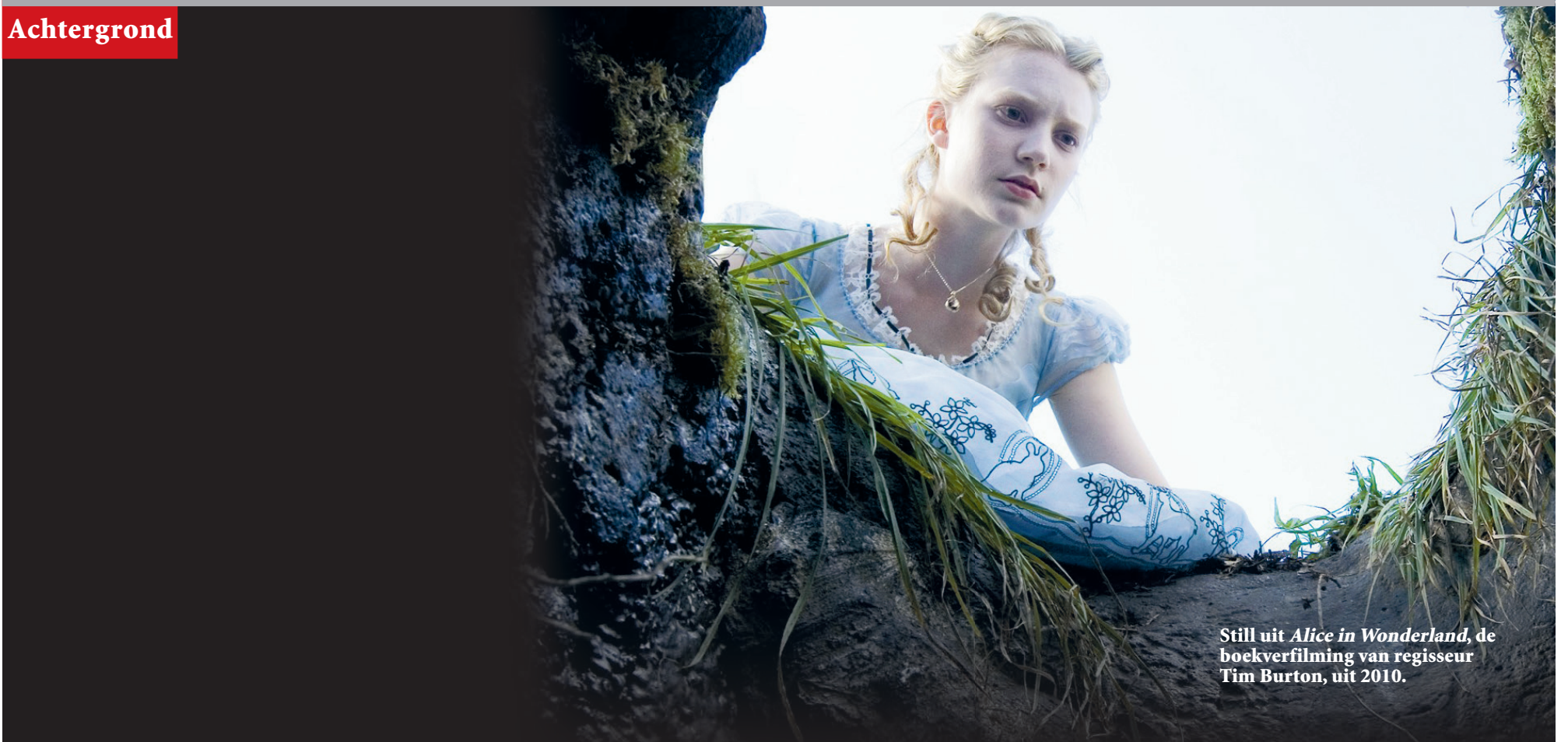
Al mag je wanneer je me omverloopt in de supermarkt best een keer sorry zeggen.

MARIT DE ROIJ studeerde geschiedenis en Russische studies in Leiden en volgt nu een vervolgmaster in Oxford

Achtergrond

Still uit *Alice in Wonderland*, de boekverfilming van regisseur Tim Burton, uit 2010.

Opeens is alles anders

Psychiater schrijft boek over Alice in Wonderland-syndroom

Opeens draken zien, of denken dat de wereld scheef staat. Patiënten met het Alice in Wonderland-syndroom ervaren dat. Jan Dirk Blom schreef een boek over deze neurologische afwijking.

DOOR VINCENT BONGERS Er was eens een vrouw die drakengezichten zag. Zodra zij iemand aankeek, werd diens gezicht zwart. Daarna ontstonden er schubben en groeide er een snuit en lange, puntige oren. De ogen lichtten op in rood, groen, geel of blauw. De draken maakten het leven van de vrouw erg moeilijk, het lukte maar niet om ze te verjagen.

In 2011 kwam ze in contact met Jan Dirk Blom, die bijzonder hoogleraar klinische psychopathologie is in Leiden en als psychiater is verbonden aan Parnassia in Den Haag. Blom is een specialist op het gebied van het zogeheten Alice in Wonderland-syndroom en schreef er een boek over. Mensen met deze neurologische afwijking ervaren vervormingen in de waarneming. Blom beschrijft hoe een jongetje van zes die achterin de

auto ligt te slapen ontwaakt enervaart dat zijn hele omgeving scheef is. De jongen kreeg problemen met zijn evenwicht en werd depressief. Na een paar jaar verdwenen de vervormingen vanzelf.

Er zijn ook gevallen waarbij mensen ervaren dat hun ledematen heel groot of juist heel klein worden. 'Ik heb een keer zelf zo'n ervaring gehad op vakantie in Thailand', zegt Blom in zijn kantoor in Den Haag. 'Ik had iets verkeerd gegeten en kreeg hoge koorts. Ik voelde mijn handen zo groot worden als bokshandschoenen. Maar er was niets te zien, echt bizar. Jaren later zei mijn dochtertje toen ze hoge koorts had dat haar handen heel groot, en haar benen heel lang waren. Ik was blij dat ik zoiets zelf had meegemaakt en haar gerust kon stellen.'

Er kan van alles met onze waarneming misgaan, legt Blom uit. 'Bij hallucinaties neem je iets waar wat er niet is. Zo zat ik met iemand te praten die steeds over mijn schouders naar buiten keek. Die bleek allerlei wilde dieren in de tuin te zien die er niet waren. Bij illusies denk je een bepaalde vorm te herkennen, bijvoorbeeld een persoon

in een wapperend gordijn. Bij vervormingen zien mensen een gezicht of voorwerp veranderen. Het kan gaan om kleur of vorm, of een object dat stilstaat of in beweging is. Verder kan de waarneming van tijd veranderen. Er is ook wel sprake van depersonalisatie: niet goed contact kunnen maken met de wereld. Een patiënt fietst door Den Haag, maar heeft dat gevoel helemaal niet.'

Het syndroom is vernoemd naar het populaire kinderboek van Lewis Carroll, het pseudoniem van de Britse schrijver en wetenschapper Charles Dodgson (1832-1898). In het boek vervormt het meisje Alice op allerlei manieren. Ze krimpt en groeit. Ze wordt zelfs zo groot dat haar lichaam vast komt te zitten in het huis van het Witte Konijn. Ook gebeuren er allerlei dingen met de tijd. Zo duurt haar val in het konijnenhol heel lang. 'Alle vervormingen die we kennen van patiënten, komen aan bod in *Alice in Wonderland*'.

Het boek van Blom gaat dan ook niet alleen over het syndroom maar ook over Dodgson zelf. Het is zeker mogelijk dat de schrijver vervormingen zag. 'Ik heb zijn

medische geschiedenis gereconstrueerd. Definitief bewijs heb ik niet kunnen vinden, maar ik denk wel dat hij de verstoringen had. Dit verzin je niet allemaal bij elkaar.'

De verstoorde waarnemingen kunnen bizarre vormen aannemen. 'Zo behandel ik een man die ervan overtuigd is dat hij een flapperende kieuw op zijn schouder heeft zitten. Ik legde hem uit: 'Het komt uit je brein. Daar gaat iets mis.' Dat snapte hij allemaal wel. Toen zei ik tegen hem: 'Stel nou dat we in dit gebouw een chirurg hebben die de kieuw kan verwijderen.' 'Echt waar, heb je die?', reageerde hij toen. Voor hem was die flap echt een realiteit.'

Voor deze vervormingen is maar weinig aandacht in de literatuur, aldus Blom. 'Huisartsen herkennen de klachten vaak niet. Dan volgt de diagnose dat het iets psychisch is.'

Terwijl er iets misgaat in het brein. 'Via je je zintuigen komt informatie binnen en die gaat naar de cortex toe. Voordat het signaal daar is, wordt het uiteengegafeld in allerlei componenten. Allerlei kleine circuitjes in de hersenen analyseren de informatie. Als daar iets fout loopt, dan ontbreekt er

een component van het hele pakket. Dan zie je bijvoorbeeld geen verticale lijnen, maar alleen horizontale. Of zelfs helemaal geen lijnen.'

Er zijn allerlei mogelijke oorzaken van de vervormingen. Epilepsie en migraine bijvoorbeeld, maar ook drank- of drugsgebruik. 'Ik ga samen met de patiënt op zoek naar wat er aan de hand is. De helft van de patiënten kunnen we van hun klachten afhelpen. Dat kunnen we bij psychoses niet zeggen.'

Zo slaagde Blom er ook in de mevrouw die draken zag te helpen. 'De medicijnen hadden effect, maar toen kreeg ze een ander probleem: als ze lag te slapen schrok ze wakker van een enorme knal en zat ze rechtop in bed. Dat wordt het *exploding head syndrome* genoemd. Uiteindelijk hebben we een middel gevonden dat haar het beste in balans brengt. Vorige week mailde ze nog dat de knallen echter nog wel optreden. In januari komt ze hier naartoe en dan gaan we weer verder kijken.'

Jan Dirk Blom, *Alice in Wonderland Syndrome*. Springer, 213 pag. hardcover € 130,79

'Ik heb niet veel, maar wil helpen'

Hoe de pennen van Leidse studenten in Sierra Leone terechtkwamen

Schoonmaker Lamin Sow is net terug van zijn jaarlijkse bezoek aan zijn geboorteland Sierra Leone. Zoals altijd deelde hij er gevonden pennen uit op school, al waren het er nu wat meer.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Vijf tellen met pennen en twaalf brillen nam schoonmaker Lamin Sow mee naar Sierra Leone afgelopen maand. Allemaal bij elkaar gesprokkeld op de Leidse universiteit.

'De laatste keer kon ik twee of drie

klassen pennen geven. Nu de hele school', vertelt hij. De brillen gaf hij aan de docenten. Een handvol etuis ging naar de beste studenten van een klas.

Hij laat een foto zien van scholieren die in de rij staan om pennen in ontvangst te nemen. 'Zij zitten in de zesde klas en kregen twee pennen per persoon.'

Sow is al jaren schoonmaker op de Leidse universiteit. Op het KOG verzamelt hij oude pennen en blocnotes in zijn schoonmaakkarretje. Ook verzamelt hij brillen en koopt hij medicijnen, en dit alles neemt hij

een keer per jaar mee in zijn koffer om uit te delen op scholen in Sierra Leone, waar hij vandaan komt.

Nadat hij het afgelopen april in *Mare* vertelde krijgt hij regelmatig pennen van mensen op de universiteit. Daardoor paste het niet in zijn koffer en heeft hij het toch in een doos opgestuurd.

'Ik wil geen geld, want het is Afrika: zo, zo corrupt.'

Hij gaat alleen naar scholen die hij kent, vertelt hij. 'Soms vragen ze of ik de pennen wil achterlaten, maar ik sta erop dat ik er zelf bij ben, bij het uitdelen. Ik heb het eens gedaan,

en dan bleken de pennen niet bij de kinderen terecht te zijn gekomen, of dat de goede pennen eruit zijn gehaald. De meeste pennen uit Afrika zijn namelijk niet goed. Daar is het allemaal Chinees, zwak.

Volgend jaar gaat hij weer naar een andere school, zegt hij. 'Ik zoek altijd de publieke scholen uit, die zijn heel arm. Misschien wordt het wel mijn eigen basisschool. Ik heb ook niet veel – ik ben een schoonmaker! – maar ik wil gewoon helpen.'

Wie pennen of brillen wil doneren, kan Sow vinden op het KOG, maar afgeven bij de receptie kan ook.

Nieuws

Vrouwenbeurs
ongebruikt

De zogeheten Aspasia-gelden van wetenschapsfinancier NWO blijven vaak ongebruikt liggen, ontdekte de *Volkskrant*. Dat is een speciale pot met geld voor vrouwen die NWO's Vidi- of Vici-subsidies binnenhalen of net mislopen. Bovenop het subsidiebedrag voor de onderzoeker is er Aspasia-geld, bedoeld om meer vrouwen in de wetenschappelijke top te krijgen; vijftig- tot honderdduizend euro voor de universiteit. Om dat te krijgen, moeten universiteiten de onderzoekster wel binnen een jaar een vaste aanstelling geven als hoofddocent (bij een Vidi) of professor (bij een Vici). Dat gebeurt lang niet altijd: in de periode 2010-2012 weigerden wetenschappelijke instellingen de Aspasiapremie voor tenminste 27 van de 166 kandidaten. Het ontbreekt universiteiten aan structurele middelen, legt de VSNU in een reactie aan de *Volkskrant* uit. Dat heeft als gevolg dat ze minstens twee miljoen euro subsidiegeld lieten liggen.

Lachgas is gevaarlijk

Het recreatief gebruik van lachgas is gevaarlijker voor de volksgezondheid dan gedacht. Dat betoogt het Coördinatiepunt Assessment en Monitoring nieuwe drugs. Het veelvuldig gebruik kan bijvoorbeeld leiden tot dwarslaesies. Ook neemt het aantal verkeersongelukken waar lachgas een rol in speelde toe; in de eerste helft van 2019 waren dat er ongeveer duizend. Het recreatief gebruik en de verkoop van het gas aan particulieren zou ontmoedigd moeten worden, volgens een rapport dat maandag verscheen. Staatssecretaris Paul Blokhuis (CU) kondigde diezelfde dag nog aan dat hij met een wet wilde komen die recreatief lachgasgebruik zou verbieden en de ampullen op dezelfde opiumlijst zou plaatsen als wiet en khat. Daar lijkt voorlopig nog geen Kamermeerderheid voor te zijn, en ook coalitiepartners D66 en VVD vinden dat te ver gaan.

LUMC wint wedstrijd

Leidse onderzoekers hebben in samenwerking met Philips de 'fastMRI-challenge' gewonnen, een wedstrijd van Facebook AI Research en New York University. Artificial intelligence-specialisten konden hun kennis te gebruiken om MRI-scans sneller en efficiënter te maken. De bedoeling was dat de onderzoekers een zelflerend algoritme zouden ontwikkelen, waarmee uit incomplete datasets een compleet MRI-beeld kan worden teruggekend, zodat er minder tijd nodig is om de MRI-scan zelf te maken. De Leidse onderzoekers en Philips kregen het voor elkaar om uit een achtste van de data een bijna intact plaatje terug te rekenen.

Vier ERC-beurzen

De European Research Council (ERC) heeft aan vier Leidse wetenschappers een Consolidator Grant toegekend. Zo'n beurs is bedoeld voor veelbelovende wetenschappers met tussen de zeven en twaalf jaar ervaring na hun PhD, en bedraagt maximaal twee miljoen euro. De vier Leidse onderzoekers die een Consolidator Grant hebben gekregen, zijn Nadine Akkerman (geesteswetenschappen), Francesco Ragazzi (sociale wetenschappen), Luca Giomi en Sander van Kasteren (beide wiskunde en natuurwetenschappen). Met de beurs kunnen zij vijf jaar lang mede-onderzoekers en ondersteunend personeel financieren.

De Jonge Akademie

Karwan Fatah-Black is benoemd tot lid van De Jonge Akademie, het platform voor jonge wetenschappers van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Hij is historicus en doet onderzoek naar het Nederlandse koloniale verleden, slavernij en Suriname. Fatah-Black adviseert daarnaast musea en ministeries over hoe ze met het onderwerp om moeten gaan, en schreef onder andere het boek 'Eigendomsstrijd' over het Nederlandse slavernijverleden en de erfenis ervan.

Meer actie tegen aanranders

Volgens studenten doet de gemeente te weinig tegen seksueel geweld

Studenten zijn ontevreden met de reactie van het gemeentebestuur op de zedenincidenten die in het centrum plaatsvonden. Onder de naam Safe Leiden startten ze een petitie met eisen voor burgemeester, universiteit en politie.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Van de universiteit vragen de actievoerders onder andere om toegankelijke informatiekanalen op te zetten zodat alle studenten makkelijk bereikt kunnen worden.

Ze willen daarnaast dat docenten de kwestie in colleges aan de orde stellen, verbetering van psycho-

logische hulp aan slachtoffers, en wekelijkse zelfverdedigingslessen. Daarnaast willen ze dat de universiteit een nachtelijke patrouille organiseert, 'inclusief de optie om een nummer te bellen als u thuis moet worden gebracht of als u zich onveilig voelt'.

Van burgemeester Henri Lenferink willen ze dat er meer cameratoezicht komt in de stad, dat er iets wordt gedaan met de eerdere petitie om sleutelhangers met een alarm beschikbaar te stellen, en dat informatie ook in het Engels wordt verstrekt. Aan de politie vragen ze onder andere meer zichtbare aanwezigheid 'van late avond tot vroege ochtend', en burgers en studenten te

informereren over protocollen rondom aangifte van seksuele misdrijven. De actiegroep wil 2000 handtekeningen verzamelen.

Er heerst veel onrust onder studenten sinds er in de afgelopen maand twee aanrandingen en een verkrachting plaatsvonden in de binnenstad. Studentenverenigingen waarschuwen sindsdien dat vrouwelijke leden niet alleen over straat moeten gaan.

Er is sinds vorige maand al verscherpt toezicht van de politie. De Universiteit Leiden plaatste op 5 december, een dag na de meest recente aanranding in de Doelensteeg, een persbericht: 'De universiteit roept haar studenten op voorzichtig en

waakzaam te zijn, en indien nodig direct aangifte te doen bij de politie.'

Burgemeester Lenferink verklaarde eerder dat ondanks de onrust, het aantal zedendelicten niet significant hoger ligt vergeleken met vorig jaar. In 2018 werden er 37 aanrandingen en 17 verkrachtingen gemeld. Dit jaar waren dit er respectievelijk 38 en 15.

Bij de meeste incidenten was de dader een bekende van het slachtoffer, verklaarde hij. In het centrum was er sprake van een kleine toename in aanrandingen: van 19 naar 22. Het aantal verkrachtingen, 4, bleef gelijk. Hij wil wel gaan onderzoeken hoe de aangiftebereidheid verbeterd kan worden.

Welkom: 'Wellbeing officer'

De universiteit gaat de mentale gezondheid van studenten scherper in de gaten houden, maar er zijn grenzen aan de verantwoordelijkheid.

De universiteitsraad sprak maandag met het college van bestuur over het onlangs verschenen advies van de taskforce studentenwelzijn. De raad had al eerder besloten dat de universiteit zich voornamelijk moet richten op een doelmatige aanpak van de problematiek, en meer geld moet uittrekken voor onderzoek naar de psychische gesteldheid van de Leidse student. Er moet specifieke aandacht komen voor internationals omdat zij vaak met andere problemen kampen dan Nederlandse studenten. Volgens vice-rector Hester Bijl is er al meer ruimte voor onderzoek in de plannen opgenomen. 'We doen mee aan het *Caring Universities*-programma, een netwerk van universiteiten die samen onderzoek gaan doen onder studenten.'

Maar hoeveel hulp moet een universiteit precies bieden? 'We hebben een zorgplicht voor studenten, maar zijn geen GGZ-instelling. We zoeken steeds naar waar de grens ligt. We willen studenten graag handvaten geven, maar nemen geen GGZ-diensten over.'

De raad is blij met de komst van de *wellness officer*, inmiddels vanwege verwarrende sauna-connotatie omgedoopt tot *wellbeing officer*. Maar is het managen van de geestelijke ge-

zondheid van de studentenpopulatie in Leiden en Den Haag niet een te grote kluit voor een persoon?

'We denken niet dat de *wellbeing officer* een schaaap met vijf poten is, maar juist een spin in het web moet zijn', zei Bijl. 'We gaan op

zoek naar een persoon met de juiste competenties.'

Verder is er in het advies geen aandacht voor de wachtlijsten bij de studentenpsycholoog, terwijl dat toch echt een knelpunt is. De raad wil daar meer de nadruk op leggen.

'De wachtlijsten blijven een punt van aandacht', aldus Bijl. 'We gaan kijken hoe zich dit blijft ontwikkelen. Er komen meer mogelijkheden op het gebied van *e-health*. We houden in de gaten welk effect dat gaat hebben op de wachtlijsten voor gesprekken.' **VB**

Aangifte van overwerk

De universitaire actievoerders van WOinActie gaan collectief aangifte van overwerk doen bij de arbeidsinspectie. Met een online formulier kunnen mensen een klacht indienen. Die klachten worden op 20 december gebundeld en overhandigd aan de inspectie.

Er zijn al ruim 400 klachten binnengekomen, waaruit blijkt dat de aanklagers gemiddeld 37 procent meer werken dan waarvoor ze krijgen betaald, schrijft WoinActie woensdag op Twitter.

WoinActie strijdt voor betere werkomstandigheden en meer geld voor het hoger onderwijs. Ze willen een miljard extra van het ministerie. Onderwijsminister Ingrid van Engelshoven erkende vorige week dat dit geld inderdaad nodig is. Het is er alleen niet. WoinActie ziet de er-

kenning wel als overwinning: 'Twee jaar acties van WOinActie begint vruchten af te werpen: de minister heeft eerder deze week toegegeven dat onze eis dat er minstens een miljard euro structureel bij moet voor de universiteiten terecht is', schrijven ze op de site. 'Het activisme van WOinActie begint effect te hebben, maar we moeten de druk op de ketel houden tot de "erkende 1 miljard" ook daadwerkelijk en op een structurele manier op tafel ligt.'

Vorige maand begon WoinActie al een 'witte staking', waarbij men stopte buiten de normale werktijden te werken, ook al kwam het werk daardoor niet af. Het was de eerste van een reeks 'escalerende acties' die de groep aankondigde. De formulieren zijn te vinden op de site van de actiegroep. Een klacht indienen kan ook anoniem. **AK**

Lamme Leidse Memes

Te druk en te weinig tijd

Instituut voor Area Studies heeft structurele problemen

Instituut LIAS (Leiden Institute for Area Studies) scoort een onvoldoende op 'viability', vrij vertaald toekomstbestendigheid. De externe visitatiecommissie maakt zich grote zorgen over de onderwijsdruk en het gebrek aan onderzoekstijd.

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Dat blijkt uit de bevindingen van een externe visitatiecommissie, die het instituut van de faculteit Geesteswetenschappen beoordeelde voor de periode 2012-2017.

De onvoldoende is deels een uitvloeisel van de gebeurtenissen

van twee jaar geleden, staat in het rapport.

Destijds heerste op het instituut een cultuur van angst en intimidatie, waarop het bestuur van het instituut opstapte. In het rapport staat dat de interne onrust een grote impact heeft gehad op de moraal en de productiviteit binnen het instituut.

Ook de zwaardere onderwijsbelasting voor docenten door de toegenomen studentenaantallen lijken voor 'structurele problemen' te zorgen 'die niet snel zullen verdwijnen', schrijft de commissie. De commissie maakt zich grote zorgen: sommige medewerkers besteden inmiddels '100 procent van hun reguliere werktijd aan onderwijs'

en zijn daardoor genoodzaakt hun onderzoek te doen in weekends en vakanties. De commissie noemt die situatie onhoudbaar.

Daarnaast stelt de commissie dat LIAS geen duidelijke onderzoeksstrategie heeft en verwacht ze dat het instituut daardoor op de langere termijn moeite zal hebben met het binnenhalen van extern onderzoeksgeld.

Verder constateert de commissie dat er grote ongelijkheid is tussen onderzoekers die wel een subsidie hebben binnengehaald en zij die dat niet hebben. Ongeveer tien procent haalt grote bedragen binnen, terwijl de andere negentig procent dat niet doet.

De commissie waarschuwt dat de onderzoeksgebieden die er niet in slagen geld binnen te halen, gemakkelijk achterop raken op de rest.

In een reactie op het rapport schrijft het managementteam (MT) dat een aantal van de door de commissie genoemde factoren 'buiten de directe invloedssfeer van het instituut of het management' liggen. Zo zijn de studentenaantallen toegenomen, maar is het geld vanuit het ministerie niet evenredig meegestegen.

Ook de ongelijkheid van binnengehaalde subsidies wijdt het MT aan een extern probleem: slechts tussen de tien en vijftien procent van de onderzoekers die een beurs aanvragen, krijgt die ook. Zij die minder suc-

cesvol zijn in het aanvragen van een beurs, kunnen wel degelijk excellente onderzoekers zijn, maar vangen toch bot.

Verder geeft het MT aan graag de werkdruk voor docenten te willen verlagen, bijvoorbeeld door het aantal vakken te verminderen, maar dat wordt hogerop geregeld.

'Het instituut is uiteraard meer dan bereid om dit faculteitsbrede probleem met het faculteitsbestuur te helpen oplossen.'

Overigens is het LIAS op andere punten wel positief beoordeeld. Op het gebied van maatschappelijke relevantie scoort het instituut 'goed' en op het gebied van onderzoeks-kwaliteit 'excellent/world leading'.

Foto Taco van der Eb

Doodliggen voor het klimaat

Klimaatactiegroep Extinction Rebellion voerde vorige week donderdag actie in verschillende universiteitsgebouwen. Doel: de universiteit aansporen de 'klimaatnoodtoestand' uit te roepen. 'Waarom verkopen we hier nog vlees? Vlees is wat mij betreft nog steeds moord.'

In de centrale hal van de universiteitsbibliotheek klinkt treurige pianomuziek. Daaromheen staat een tiental studenten te wapperen met vlaggen van Extinction Rebellion. Terwijl studenten en personeel halt houden bij de universiteitspoortjes en in de gangpaden op de eerste en tweede verdieping, valt een aantal studenten in de centrale hal een voor een 'dood' neer op de grond.

Wat de actiegroep betreft moet de universiteit de 'klimaatnoodtoestand' uitroepen, 'alles in het werk stellen om de eigen duurzaamheidsdoelen ook daadwerkelijk uit te voeren' en leerdoelen bijstellen zodat alle studenten binnen hun studierichting onderwijs krijgen over klimaatverandering. Met een die-in, waarbij een groep studenten die met de actiegroep sympathiseert om de beurt 'dood' moet neervallen, hoopt de actiegroep de universiteit wakker te schudden.

Enkele toeschouwende studenten

pakken hun telefoon tevoorschijn om de die-in te filmen, terwijl organisator Peter Karsten (27, oud-student politicologie en nu in opleiding tot yogadocent) flyers uitdeelt. Niet iedereen is even sterk onder de indruk van de noodboodschap die de actiegroep uitdraagt: een man van middelbare leeftijd neemt de flyer morrend aan, frommelt hem daarna tot een prop en gooit die 'dit is bullshit' mompelend naar de studenten die voor dood op de grond liggen.

'Ik wil iets doen tegen klimaatverandering', vertelt LUC-student Diego Garcia (18) uit Mexico vlak voor de die-in. 'Ik weet niet wat de impact hiervan is maar het is beter dan niets doen. Misschien dat we door dit soort kleine acties beetje bij beetje meer aandacht vestigen op het probleem van klimaatverandering. Ik maak me er veel zorgen om.'

Als de pianomuziek stopt, declameert Karsten een speech door de ruimte. Het is wat slecht te verstaan, maar megafoons mogen van de universiteit niet worden gebruikt. 'Ik vermoed omdat het dan wat te alarmerend overkomt', zegt Karsten na de protestactie.

'De universiteit doet al best wel veel', erkent Karsten. 'Maar ze kan nog veel meer doen om klimaat-neutraler te worden. De universi-

teit is bijvoorbeeld een klant van de Rabobank, terwijl we weten dat dat een bank is die het slecht doet op de gebieden klimaat en natuur. Ze zouden best kunnen overstappen naar ASN of Triodos.'

Ook vindt hij het belachelijk dat er nog steeds koffie wordt gedronken uit papieren bekertjes. 'Het kost heel veel energie om die te produceren. We moeten gewoon onze eigen mok mee kunnen nemen!' Maar nog de meeste winst valt volgens hem te behalen op het voedselaanbod. 'Het veganistische aanbod is best wel karig. En waarom verkopen we überhaupt nog vlees? Wil je als universiteit je handen vuil maken door samen te werken met de bio-industrie? Vlees is wat mij betreft nog steeds moord.'

Na de speech van Karsten is het de beurt aan universitair docent van International Studies Casper Wits, die zowel in het Engels als het Nederlands zijn verhaal doet. Naderhand legt hij uit waarom hij hier is: 'Ik vind dat de universiteit als bron van kennis ook moet handelen naar de wetenschap die er over klimaatverandering is, en die niet alleen passief moet overdragen.'

Bovendien vindt hij dat het niet alleen aan de studenten, maar ook aan het personeel is om actie te voeren. 'Dit is een onderwerp dat iedereen aangaat.' **SVL**

Voorstel: cum laude schrappen

In Leiden promoveerden er dit jaar voor het eerst meer vrouwen dan mannen. Ook kregen vrouwen vaker een cum laude. Promovendipartij PhDoc wil eigenlijk helemaal af van het 'met lof' promoveren.

Promovendipartij PhDoc had tijdens de universiteitsraad maandag een vraag aan het college van bestuur over de ongelijke verdeling van cum laudes voor promoties over mannen en vrouwen. In 2018 meldde *Mare* dat mannen veel vaker een cum laude ontvingen dan vrouwen. In Leiden is 49 procent van alle promovendi vrouw, maar kregen ze slechts 34 procent van de cum laudes. De partij wil graag dat het college daar oorzaken voor kan aanwijzen.

Een onderzoek lijkt echter niet

nodig. 'Op dat punt is erg goed nieuws te melden', zei rector magnificus Carel Stolker namelijk. 'Dit jaar zijn er voor de eerste keer meer vrouwen dan mannen gepromoveerd. In 2019 gaat het tot nu toe om 226 vrouwen versus 207 mannen. Verder kregen er zeven vrouwen een cum laude, die eer ging ook naar zes mannen. We zijn op de goede weg.'

'Dat is goed om te horen', reageerde Marishka Neekilappillai van PhDoc. 'Maar is de cum laude niet verouderd?' Na de vergadering legt ze in een mail uit wat de achtergrond van deze vraag was.

Stolker had de promotiecijfers getwitterd en daar kwam een reactie op van Arne Smeets, universitair docent wiskunde aan de Radboud Universiteit. 'Smeets pleit voor het afschaffen van "cum laude" bij promoties, omdat het "hopeloos verouderd en veel te arbitrair" is', schrijft

Neekilappillai. 'Zijn analyse dat de toekenning van dit predicaat sterk afhangt van de "facultaire cultuur, de persoonlijkheden in de commissie en de persoonlijke relatie promotor-promovendus, met als gevolg een grote bias-gevoeligheid" klinkt zeer aannemelijk.'

'De toekenning van dit excellente label kan wel het zogeheten Mattheus-effect veroorzaken. Cum laude kan voordelen met zich meebrengen in de verdere wetenschappelijke carrière en zet daarmee misschien andere jonge wetenschappers met uitstekende dissertaties op achterstand.'

Stolker reageerde tijdens de vergadering op de vraag van Neekilappillai. 'Ik vind het prima om een gesprek te hebben over de cum laude, maar dan moeten we dat wel landelijk doen. Anders benadeel je mogelijk je eigen promovendi.' **VB**

'Onze rookruimte is al dicht'

Vanaf 1 januari geldt er een verbod op rookruimtes in de horeca – dus ook voor studentenverenigingen. Hoe gaan ze dat doen?

Vanwege geluidsoverlast kunnen verenigingen hun leden niet zomaar voor de deur laten roken. Best een lastige opgave dus, tenzij je het roken in zijn geheel verbiedt.

Hoewel het verbod pas per 1 april gehandhaafd gaat worden, zijn de meeste verenigingen daarom al druk bezig met alternatieve plannen. Catena heeft de rookruimte zelfs al sinds oktober gesloten, laat voorzitter Simone Reurings weten.

'Dat gaat eigenlijk best goed', zegt Reurings. 'Rokers lopen een rondje, of gaan aan het Rapenburg zitten. Afgezien van een paar klachten van burens is er weinig overlast. Met die burens zijn we in gesprek gegaan, en we zijn bezig met aanpassingen van ons reglement zodat we ook beter

buiten de deur kunnen handhaven.'

Minerva heeft ook al een waterdicht plan: hun dakterras wordt omgedoopt tot rookruimte, vertelt ab-actis Bruno Weisser. 'Met geluidsdichte doeken eromheen, een soort festivalhekken met rubber, waardoor het geluid alleen maar naar boven kan weerkatsen. We hebben het getest, en het werkt goed.'

Vice-voorzitter Amy van Rossum van Quintus zegt dat ze er nog druk mee bezig zijn: 'We gaan verschillende dingen proberen. Eerst proberen we of we een maximum aan het aantal rokers buiten kunnen stellen. Als dat niet werkt, gaan we looproutes invoeren.' Rokers moeten dan een uitgestippeld rondje lopen zodat ze niet met z'n allen op één plek staan, om geluidsoverlast te beperken.

SSR en Augustinus zijn erover aan het nadenken, maar hebben nog geen concrete plannen voor de rokers, laten de besturen weten. **SW**

Achtergrond

We dachten: hier

Waarom drie klokkenluiders toch besloten de wetenschappelijke fraude bij psychologie te

Een voormalig Leidse psycholoog werd betrapt op wetenschappelijke fraude. Een van de klokkenluiders legt uit hoe zwaar het was om aan de bel te trekken. En waarom ze het toch deden.

DOOR BART BRAUN Gesjoemel met data en beursaanvragen, verzonden experimenten, verdwenen proefpersonen, weggehaalde auteursnamen en illegaal afgetapt bloed: de lijst van wetenschappelijke misdragingen die rapport van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit openbaarde over een Leids universitair docent psychologie is lang. Twee artikelen zijn inmiddels teruggetrokken, aanvullend onderzoek volgt. De beklagde is inmiddels vertrokken uit Leiden. Ze werkt nu aan een Duitse universiteit.

De fraude werd gemeld door drie klokkenluiders, die werden gesteund door de wetenschappelijk directeur van de opleiding. Eén van hen, universitair docent Laura Steenbergen, wil uitleggen hoe ze tot die moeilijke beslissing kwamen. 'Ik heb van tevoren contact gehad met de andere twee klokkenluiders, Roberta Sellaro en Bryant Jongkees', zegt ze aan het begin van het interview. 'Ik zit hier ook namens hen.'

Wanneer dacht u voor de eerste keer: dit stinkt?
'Ik kan me de allereerste keer niet meer herinneren. Het ging heel geleidelijk en ik heb eerst heel lang steeds in kleine stapjes mijn standaarden aangepast.'

Heeft u uw toenmalig leidinggevende daar toen naar gevraagd?
'Wat er gebeurde als je dat deed: je kreeg eerst vriendelijk te horen dat dit nu eenmaal de beste aanpak was, met de impliciete boodschap dat je daar niet aan zou moeten twijfelen. Na nog wat meer pushen kreeg ik dan iets te horen als "wanneer jij PI (*principal investigator*), leider van een onderzoekstak, *red.*) bent, mag je het doen zoals jij het wilt". En als je dan nog steeds niet meeging in de uitvoering, werd het naar, vijandig, bekritiserend op professioneel en persoonlijk niveau. Je leert daardoor af om praktijken expliciet te betwijfelen. Ook omdat je ervaart dat de buitenwereld het allemaal oké lijkt te vinden, het zelfs belooft, en er zeker geen vraagtekens bij zet.'

U bent hier in Leiden gepromoveerd bij deze psycholoog, en na postdocs in Amsterdam en Amerika hier teruggekeerd als universitair docent. Was er toen iets veranderd, dat u melding besloot te doen?
'Ik had tijdens mijn promotie al het gevoel: hier klopt iets niet. Je ziet dat de mensen geen vragen stellen bij de enorme haast en hoge productiviteit, en dat die alleen maar beloond

lijken te worden. Als jij wel vragen stelt, krijg je te horen: "Misschien is de wetenschap wel niets voor jou." Je bent afhankelijk van je begeleider: zowel voor je carrière als persoonlijk en emotioneel. We vormden een kleine, geïsoleerde groep. Pas toen ik terugkwam in een onafhankelijker positie, kwam pas het besef: nu wil ik er iets aan doen.

'Je bent je ervan bewust dat er een nieuwe generatie onderzoekers opkomt, die dezelfde problemen heeft. Zoals plotseling verdwijnende proefpersonen, of die haast. Voor de andere klagers gold dat ook: aanzien dat andere mensen door dezelfde shit heen moeten gaan, was zwaarder dan het zelf ondergaan.

'Die gesprekken voerden Roberta, Bryant, en ik al vanaf het moment dat we bij de groep kwamen. Juist ook omdat je soms zo afgestraft was als je het had geprobeerd aan te kaarten, zochten we steun bij elkaar. Maar steeds weer kwamen we tot de conclusie dat we niemand in vertrouwen durfden te nemen – want wie dan?

'We concludeerden ook dat we zelfs samen niet in een sterkere positie waren dan de beklagde; dat melding maken vooral ons heel zwaar zou komen te staan. Wat ons over de streep trok, was het aanzien en aanhoren van ervaringen van nieuwe mensen die afhankelijk waren van de beklagde. Het voelde alsof wij daarvoor verantwoordelijk waren omdat we onze eigen situaties nooit hadden aangekaart.'

'Toekijken hoe anderen door dezelfde shit heen moesten, was zwaarder dan het zelf ondergaan'

En toen zijn jullie naar de wetenschappelijk directeur (WD) van psychologie gestapt?

'We hadden de discussie al heel vaak gehad, maar er was een hoop angst. Heb je wel gelijk? Mijn oud-begeleidster zei zelf: "Niemand begrijpt het, want niemand presteert op dit niveau van wetenschap." Ik heb zelf tot de dag dat de Commissie Wetenschappelijke Integriteit uitspraak deed getwijfeld.

'Je moet de wetenschappelijk directeur vertrouwen, maar je zit daar nou juist omdat je iemand *te veel* hebt vertrouwd. Hij besloot dat ons verhaal klachtwaardig was, en wilde een klacht indienen.

'Wij durfden niet; wij werkten immers op dezelfde afdeling als de gene die we beschuldigden. Juist dat hij vervolgens aanbood om alleen de procedure in te gaan, gaf ons het vertrouwen om ook officieel medeklager te worden.'

Waarom zou je dat willen zijn?
'Anders kan je geen weerwoord geven tegen wat er wordt gezegd tijdens die procedure. Dan moet je acht maanden wachten tot je iets mag zeggen over wat er gebeurd is. Dat was emotioneel heel moeilijk, want je bent er elke dag mee bezig.'

Ook aan tafel: Professor Paul Wouters, decaan van de Faculteit der Sociale Wetenschappen. Voorwaarde voor dit interview was dat er iemand van de universitaire communicatie zou aanschuiven.

Wouters: 'Het is belangrijk voor ons om samen met communicatie te kijken hoe we open kunnen zijn over dit proces. Het is voor ons pijnlijk: we zijn geschrokken van deze grove overtredingen die in dit rapport worden vermeld. We willen het zelf aan de orde stellen, en open analyseren.'

Universitair woordvoerder Caroline van Overbeeke: 'U hoeft mij niet op te voeren, hoor! Maar de reden dat ik hier zit, is dat dit voor de Universiteit Leiden een belangrijke zaak is. We willen zo open mogelijk zijn, maar het ligt wel gevoelig; het gaat ook over personen.'

Wat deed u nadat u over de klacht hoorde?

Wouters: 'In diezelfde week heb ik de beklagde uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek. Om afspraken te maken over haar aanwezigheid op het instituut. Niet als disciplinaire maatregel, maar om confrontaties te voorkomen. In juni heeft ze ontslag genomen.'

Een cynisch mens denkt dan: jullie geven haar alle tijd om zich uit de voeten te maken, zodat je vervolgens kan spreken over een "ex-werknemer".

'Zo is het niet gegaan. Wij verklaren mensen niet schuldig voordat hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden. De commissie blijkt maanden nodig te hebben. Dat is lang, maar het is ook een complex dossier. Maakt het voor de Universiteit Leiden uit dat ze weg is? Ik zou zeggen van niet; de conclusies zijn erg genoeg.'

Hoe nu verder?

'Het college van bestuur gaat een commissie instellen die al het Leidse werk van deze onderzoeker tegen het licht zal houden. Dat zijn 168 artikelen. Er is aangifte gedaan over het zonder toestemming afnemen van bloed, dus de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd komt misschien langs. Daar zijn we goed op voorbereid.

'Daarnaast gaan we verder praten met de ethische en de wetenschapscommissie. Goed onderzoek doen is heel moeilijk, een proces dat steeds professioneler wordt ingericht en steeds hogere eisen stelt aan bijvoorbeeld datamanagement. Daar moeten wij in meegaan, en ethische toetsen horen daarbij. Wellicht valt hier inhoudelijk wel iets te verbe-

Illustratie Sara Gironi Carnevale

klopt iets niet

melden

De decaan: ‘De wetenschappelijke gemeenschap heeft gefaald’

teren: moeten we hiermee mensen wel bezig gaan houden? Ethisch gezien heeft onze commissie overigens goed gehandeld in deze kwestie, zij was alleen misleid.’

En hoe verder met de sectie waar dit alles plaatsvond?

‘Het is een grote groep van ongeveer zestig mensen, die lijkt opgekikkerd nu er duidelijke afspraken zijn gemaakt over verbetering van het werkklimaat. Daar gaat nog veel mooi onderzoek uit voortkomen.’

En de echtgenoot van de beklagde werkt daar nog gewoon?

‘Die werkt daar nog gewoon. Hij is geen partij in deze CWI-zaak.’

U bent pas sinds januari decaan, en kreeg meteen dit op uw bord.

‘Dat ik wat meer van buitenaf kwam, maakte het eenvoudiger alle betrokkenen te steunen. Dit is serieus en groot. We willen niks onder het tapijt moffelen. Het is ook niet de bedoeling om één onderzoeker naar voren te schuiven als de rotte appel in de mand: we kijken ook naar de mand zelf.’

Wat is daar mis mee?

‘Er is een hoge druk om te publiceren, en een beoordelingscultuur met veel nadruk op publicaties. Niet iedereen kan goed omgaan met die prestatiedrang. We moeten als universiteit onze verantwoordelijkheid nemen en toegeven dat we te veel nadruk hebben gelegd op een klein gedeelte van wat excelleren is. Je zou het palet van alles wat het betekent om een goed academicus te zijn als geheel moeten zien. Als je alleen op de high impact journals let, kweek je een individualistische cultuur met kleine koninkrijkes binnen de universiteit. Je wilt eigenlijk de hele diversiteit aan persoonlijkheden binnen de universiteit hebben. Dan ben je pas echt een academische gemeenschap. Gelukkig zijn universiteiten daar ook al mee bezig.’

Maar als die publicaties zo belangrijk waren, hoe kan iemand dan auteursnamen verwijderen zonder dat collega’s aan de bel trekken?

Steenbergen: ‘U kunt zich nog niet zo goed inleven in de positie van een promovendus die net een half jaar bezig is en nog niet weet hoe zijn carrière en toekomst eruit gaan zien, merk ik.’

Wouters: ‘Een klacht indienen

over je meerdere is in elke sector moeilijk. In de wetenschap is dat extra zwaar omdat de seniors vaak ook nog eens zeer invloedrijk zijn in het internationale vakgebied, bijvoorbeeld als hoofdredacteur van een vakblad, of als lid van diverse commissies die van invloed zijn op de loop van je carrière. Die vergrote afhankelijkheid vereist een correctiemechanisme, dat hier tegenin gaat.’

Waar moeten we dan aan denken?

‘Allereerst: senior-onderzoekers die tegen kritiek kunnen. Die het juist waardevol vinden als de promovendus tegenspuutert, en vragen stelt over proefopzet en publicatiestrategie. Want dat maakt zaken beter. Dat zal natuurlijk nooit voor alle onderzoekers gelden, niet iedereen kan tegen kritiek. Daarom moeten er ook collega-seniors zijn die als praatpaal kunnen fungeren voor jonge onderzoekers. De graduate schools (onderzoeksscholen voor promovendi op een bepaald vakgebied, red.) moeten dit meer gaan doen.’

Zijn er parallellen met andere gevallen wetenschappers als eetpsycholoog Brian Wansink, of grootschalig dataverzinner Diederik Stapel?

‘De overeenkomst is dat zaken als deze het vertrouwen in de wetenschap dreigen te ondermijnen. Je zou denken dat juist wetenschappers wel drie keer nadenken voor ze de fout in gaan, maar de verleiding is dan toch de waardering. De vorm neemt het over van de inhoud.’

‘Dit gaat over de fundamentele waarden van wetenschappers: je doet het goede’

Is het toeval dat ook zij psychologen waren?

Steenbergen: ‘Deze misstanden komen in alle vakgebieden voor. Bij psychologisch onderzoek zijn de consequenties heel duidelijk, en is inbreuk op de wetenschappelijke integriteit heel beeldend. Dat is anders bij meer fundamentele wetenschappen, en trekt dus meer aandacht.’

Wouters: ‘Misschien dat door de populariteit van psychologie het celebrity-gehalte van onderzoekers groter is, en dat daardoor ook de verleiding groter wordt dan voor bijvoorbeeld wiskundigen. Maar dat is vooral nog slechts een hypothese.’

Vorm over inhoud, middelen in plaats van doel, wat doe je daartegen?

‘Meer de nadruk leggen op het wetenschappelijk proces. Management op indicatoren past niet bij de universiteit, zei ik al. En: kiezen voor openheid. Dit is geen reclame voor de universiteit. De neiging is dan om het klein te houden, maar we moeten de ernst ervan onderkennen en bespreken. Juist omdat er hier zoveel goed gaat, hebben we de kracht om het zelf aan de orde te stellen als het misgaat, zodat wij en anderen kunnen leren wat er beter kan en daarmee aan de slag gaan.’

Wat had er beter gekund?

‘De universiteit had soms wat sneller kunnen reageren, maar ik weet niet wat ik anders had kunnen doen. Wat ik heel erg vind, is dat een groepje onderzoekers zich zo geïsoleerd voelde. Het is schokkend dat in dit gebouw mensen met pijn in de maag naar hun werk gingen, en iets dat fout is niet aan de orde durfden te stellen. In die zin heeft de wetenschappelijke gemeenschap gefaald.’

Hoe ziet die isolatie er dan uit?

Steenbergen: ‘Lunchen met collega’s deden we niet, dat ging ten koste van onderzoekstijd. En een praatje met collega’s kan je best oppervlakkig houden. Openheid over hoe je wetenschap bedrijft zonder dat je veroordeeld wordt, die was er niet. Je brengt het ook niet op, want je hebt geleerd dat andere mensen het toch niet begrijpen. En nogmaals: je ziet dat het gedrag waarover jij twijfelt wordt beloofd met media-aandacht en mooie onderzoeksbeurzen. Het lijkt alsof iedereen het ermee eens is.’

Werkt de wetenschap zelfreïnigend genoeg?

Steenbergen: ‘Schoonmaken is nooit iets wat vanzelf gebeurt. Iemand moet het ook echt gaan doen. In dit geval hebben wij het in gang gezet.’

Dat kost tijd, en gaat dus ten koste van ander werk. De onderzoekers die het wetenschappelijk prutswerk van Brian Wansink blootlegden, hielden daar zelf nauwelijks iets aan over.

Wouters: ‘Ik zou er voorstander van zijn als iemand die een bijdrage levert aan het herstellen van het wetenschappelijk record daarvoor wordt gewaardeerd. Dat is net zo belangrijk als een publicatie.’

Steenbergen: ‘Je weet dat je er heel veel mee gaat verliezen. Boven die ingetrokken artikelen staat ook mijn naam. Aan de andere kant gaat dit over je fundamentele waarden als wetenschapper. Je doet het goede. Daar hoeft ik niet iets voor terug.’

‘Nou ja, ik hoop dat collega’s zien dat je over dit soort dingen dus wel kunt praten.’

De beklagde psycholoog reageerde niet op een verzoek om wederhoor. ‘Ik voel me erg overweldigd’, liet ze vorige week aan Mare weten.

Dienaar van de

DOOR LARS MULLER Het deed me geen deugd mijn reflectie in het glas te zien. Eerder deed het dat ook al niet, mijn gelaat was immers door de tijd geveld en door teer bevekt, maar nu leek ik een zonderling binnen het raamwerk van mijn eigen bovenkamer. Ik schrok, als van een vreemde, van mijn eigen gedaante. Grijpend naar een aansteker in mijn broekzak wendde ik mij vlug af, richtte mij naar mijn jas aan de kapstok, om vervolgens te doen wat ik al zo vaak had gedaan. Van de gewoonte uitgaand altijd goed bevoorraad te zijn griste ik naar een pakje, maar trof in mijn jas niet meer aan dan verfrommelde snoeppapiertjes en knopen. Verdomme, dat kan toch niet. Een man zoals ik hoort zijn vak te verstaan, je moet een voorbeeld zijn, zo is het. Dit was beschamend, zelfs al werd het door niemand anders gezien dan mijzelf, en moest gauw verholpen worden.

Beneden trok ik met één ruk de deur open, waarna mijn hand direct door de koude wind werd geschaafd. Mijn neus werd getroffen door het aroma van het najaar, een geur van haard, een geur die huiselijke warmte oproept, een geur die op tragische wijze in de climax van december door zwavelwalmen wordt gesmoord. De ironie van gezelligheid is dat het zichzelf kan doen bederven. Ik stapte naar buiten, deur dicht, en liep naar de overkant van de straat, naar het rolluik waarachter mijn winkel verborgen was. Nadat ik mijn sleutel in het slot had gestoken kreeg ik langzaam maar zeker het vergulde logo van een krab, met daarboven de markante tekst *Rokerspaleis de Gouden Kreeft* voor ogen. De vorige eigenaar meende humor te hebben door de winkel zo te noemen, al was hij hier een van de weinige verslaafden met zelfspot, waardoor het vrijwel nooit zo werd opgevat.

Het leek of ik thuiskwam, terwijl ik net mijn appartement verlaten had. De meesten in de stad zien mijn zaak als een gezwel, ze hopen dat ik failliet raak of zelf sterf van het roken. Zij beseffen niet dat dit voor sommigen een toevluchtsoord is, een oase in een woestijn van nuchterheid en bemoeienis. Direct na binnenkomst werd ik door de lege lotendoos op de toonbank begroet, waarbinnen nog slechts een afbeelding van het desbetreffende lot overgebleven was. De kerstverkoop was goed gegaan, veel klanten hoopten op een wonder zoals zich rond deze tijd zou moeten voordoen, hoe vergezocht dat ook leek. Het gros koopt dan ook maar één lot, om een beetje te kunnen dromen. Het maakt ze risicoloos en saai, dat soort mensen. Ze komen sporadisch langs en zijn sneller weg dan gekomen. Zij die mij juist vast bezoeken, als ware het voor een doktersafpraak, zijn mij vele malen dierbaarder: ze maken altijd een praatje, kijken nog een beetje rond in de zaak en kopen uiteraard een hele doos in plaats van een l af enkel lot. Ze raken panisch van de gedachte het verkeerde te hebben gekocht, wetende dat ze met andere keuzes wel hadden kunnen winnen, waardoor ze altijd zullen blijven komen en altijd zullen blijven kopen. Soms zie ik ze langs de winkel lopen, in het gezelschap van anderen. Op zo'n moment wordt mijn bestaan schijnbaar verzwegen, maar ze hoeven niets te vrez- en, hun geheim is veilig bij mij.

Een pakje peuken uit m'n eigen voorraad pakken zou geen diefstal zijn geweest, en toch heb ik het gelaten. Een sigaar paste beter bij deze avond. Eén laatste sigaar, om alles te bezegelen. Ik begaf mij naar de brede humidorkast, die tegen een wand parallel aan de winkel deur stond geëtaled. Het bevatte Javaanse sigaren, maar ook Cubaanse, die ik vanwege zowel smaak als status prefereerde. Ik greep er eentje vast, een dikke Cohiba, die door een klein ringetje goudwikkel werd gesierd. Zachtjes liet ik het door mijn vingers glijden, ik voelde de nerf van het blad. Deze was geschikt. Ik kon weer terug naar mijn zolder.

Pas bij terugkomst viel het op hoe koud mijn woonkamer eigenlijk was. Voordat ik was weggegaan had ik het niet door, omdat mijn gedachten elders waren, bij belangrijkere zaken voor vanavond, maar omdat ik door de simpele gedachte van sigarenenot was afgeleid werd mijn aandacht nu ook getrokken door zo'n oppervlakkigheid als de kou van de kamer.

Toch, imperfecties schaden de precisie waarmee

ik mijn taak vervul, waardoor ze verholpen moeten worden. Ik opende de kachel in de hoek, zag dat er nog eikenhout in lag, amper verkoold. Uit een grote pot pakte ik een paar wijnkurken, met enige gêne verzameld en in spiritus gedrenkt, en stak ze in de kachel aan. Het deurtje bleef open. Ik bracht hout ten einde, en creëerde vuur. Ik voedde het vuur, tot het zelf kon bestaan. Het kon zich in de kachel verscholen houden en langzaam uitdoven, het kon erbuiten treden en alles om zich heen tot as doen branden, dat maakte niet uit. Het bleven immers de vlammen die ik had aangesticht, die ik koesterde tot het einde.

Nadat ik de kurk uit een fles merlot had getrokken en mijzelf een glas had ingeschonken, zocht ik in mijn jas naar het zakje waar ik mijn sigaar had ingestopt. Ik knipte het dopje van de sigaar, stak hem aan. Me verheugend op de sensatie die hij zou voortbrengen bracht ik hem naar mijn mond, nam een diepe haal zoals ik gewend was bij het roken, maar besepte gauw dat ik een fout beging. Want met een harde kuch die mijn bronchiën pijnlijk deed schokken kokhalsde ik de rookwalm uit mijn keel. Verkeerd gerookt. Kut. De hoestaanval hield aan, ik probeerde het te dempen om een tweede poging te kunnen wagen, tot mijn adem stokte. Ik zag een paar kleine, bordeauxrode stipjes op mijn witte hemd, stipjes die ik eerder nog niet had gezien. Ik schrok. Nee, dat kan niet, niet nu. Wijn, het moest wijn geweest zijn, dan kon niet anders. Nee, het was wijn. Mijn lust voor het roken was direct bedorven, het proesten inhoudend liep ik naar de kachel en smeedte de sigaar in het vuur. Ik liet mij met een zachte plof in mijn stoel vallen en nam nog een flinke slok van mijn glas. Het moest wijn zijn geweest.

De sigaar, door vlammen aan stukken gereten, dient als de oorsprong van de knisperingen die ik onvermijdelijk hoor. Ze spreken tot mij, in een pandemonium van vragen en verwijten. Of ik wel een goed mens geweest ben, omdat ik reeds verkeken kansen heb verkocht in die winkel van me. Dat ik mensen enkel ongeluk heb gebracht. Dat ik mensen de dood in heb gejaagd. Maar die knisperingen kunnen slechts oordelen, verder weten ze niets.

Dromers zullen bestaan, dromen zullen neigen verwonderlijk te worden. En beiden zullen onontkoombaar sterven. Dus waarom niet via mij?

Ik doofde de kachel. Het was tijd. Tijd voor de dodemanstocht.

Zoals ieder jaar zou ik de grachten, steegjes en straten van de stad als een galerij bewandelen.

Dat was traditie voor mensen van mijn beroep. Als personages in een schilderij waren de vele families en gezelschappen, rijk uitgedost voor deze avond, aan hun eettafel gezeteld.

Ze wisten van elkaar wat ze van elkaar dachten te weten, en vulden het onbekende aan door gesprekken te voeren. Al bleven bepaalde zaken onbesproken. En daar loop ik, buiten, met mijn blik op hun raam gericht, starend naar de mensen. Ik ga de hoofden langs, blijf onopgemerkt buiten het kamerlicht. En dan zie ik hem. Een vaste klant. Hij kijkt voor zich uit, het contact vermijdt, totdat hij mij ziet. Hij verstijft. Een onafgebroken afgrijzen.

In mijn hoofd schenen mij de woorden van die ene winkeliersleus toe, die mij deden smalen.

Mijn klant is koning. Een verziekte, uitgemergelde koning, wiens koninkrijk allang was vervallen tot gruis van roes en isolement. Hij had eindelijk ingezien dat hem jarenlang gif was toegediend, en dat hij het gif met genoegen had geslikt. Hij zal om zich heen kijken naar zijn naasten, wetende dat hij de oorzaak van zijn eigen ellende was, en dat hij er beter aan deed niets meer te verzwijgen en nu alles te bekennen. Niemand brengt graag een vergokte erfenis of een pas ontdekte tumor ter sprake. Het zou banden doen breken, het zou alles verscheuren. Precies wat nodig was. Hopelijk

zou het ook hun levens vergallen, zou het zich nestelen als een ziekte, die met hun nijd en rouw zou groeien.

Zo ga ik iedereen langs voor wie de tijd gekomen was, dat had ik immers altijd zo gedaan.

Al was dit jaar anders. Ergens deze nacht zal ik een kamer aantreffen. De kamer zal donker zijn, en toch ziet een man mij vanaf het glas. Hij zal mij opmerken en van mijn gelaat schrikken, vrezend voor wat er komen gaat, wetend wat er komen gaat. Zijn gezicht zal me smekend aankijken, in de hoop dat hem alles nog vergeven kon worden, maar dat is uiteraard tevergeefs. Hij weet immers net zo goed als ik dat ik hem enkel heb gediend.

dood

Van de jury

Eerst het goede nieuws: het niveau van de inzendingen voor de vijftiende editie van de Mare-Kooyker-kerstverhalenwedstrijd was dit jaar erg hoog. Er is hoop voor de Nederlandse letteren, zoveel is zeker. Het maakte het werk van de jury (bestaande uit schrijvers Arjen van Veelen, Christiaan Weijts en Mare-hoofdredacteur Frank Provoost) er alleen niet makkelijker op.

En het slechte nieuws? Er vielen behoorlijk wat doden te betreuren, maar ach, dat heeft de literatuur nog nooit kwaad gedaan. Toch een klein verzoek van de jury: hoofdpersonages hoeven niet per se de hand aan zichzelf te slaan. En tot slot ook nog een meteorologische tip: óók in een kerstverhaal mag best eens de zon schijnen. Echt.

In de drie scènes van taoïstische fiets-epistel 'De Dijk' komen alle seizoenen wel zo'n beetje voorbij. Op een hypnotiserende cadans van de trappers danst de lezer mee, dwars door het leven zelf, op weg naar het einde. Masterstudent literary studies **Mitchell van Vuren** (23) wint er de derde prijs mee.

Ambitie en moed: die heb je nodig om een verhaal te schrijven dat de Oud-Testamentische wereld verbindt met de actualiteit, en dat ook nog eens in klinkende, met zorg gebeeldhouwde zinnen. Het verhaal 'De Getuige' van masterstudent literary studies **Melchior Vesters** (32) paart de poëzie van de Psalmen aan de Zwarte Piet-discussie, geloofstwisten aan Duindorpers, en nog meer. Dat is vol en veel, misschien wel iets te veel, maar wie zo hoog en sterk inzet, verdient wat deze jury betreft de tweede prijs.

'Dienaar van de dood', tot slot, is een kraakheldere, winterse vertelling. We volgen de eigenaar van een sigarenzaak tijdens zijn macabere wandeling door een decembernacht. Dit is een echt kerstverhaal, sfeervol, tegelijk grimmig en niet gespeend van moraal. De schrijver heeft een schilder-soog voor detail, zoals onheilspellende spetters of wijnkurken die in spiritus zijn gedrenkt. Hij bedient zich van een vocabulaire dat nergens plat is, nergens pedant, maar vooral precies – zoals de goed getimede vloeken. De boog van dit verhaal is strak gespannen en knapt nergens. Zoals ieder jaar is de jury gespitst op het verhaal dat zowel qua stijl als qua plot uitblinkt. Eerstejaars Nederlands **Lars Muller** (18) schreef met 'Dienaar van de dood' zo'n af verhaal en is de winnaar van de Mare Kerstverhalenwedstrijd 2019.

Gefeliciteerd, hoe kwam je op het idee voor dit verhaal?

'Ik heb een periode gehad dat ik bij tijd en wijle een specifieke tabakswinkel binnenliep. Daar stond altijd dezelfde man, hij was vriendelijk en oordeelde nooit over zijn klanten (wat sommige verkopers wel doen), waardoor ik hem graag bezocht. Toch, bedacht ik me later, is hij juist degene die mensen graag in hun verslaving houdt. Daar ben ik verder over na gaan denken, en zo ontstond het verhaal.'

Ben je zelf roker dan wel lotenkoper?

'Ik rook zelden, nooit sigaretten, maar een genoeglijke sigaar - of een joint in goed gezelschap - zal ik niet afslaan. Af en toe koop ik wel een lot, maar ik hoop dan juist dat ik verlies. Uit een grote berg onverdiend geld kunnen immers alleen maar onenigheden ontstaan. Zo voel ik me altijd gezegend op het moment dat vele anderen balen. Ook hoef ik voor dat gevoel maar één goedkoop lootje te kopen.'

Namens Leiden ding je nu mee om de titel 'de nieuwe student-auteur van Nederland'. Wil je ook echt de literatuur in?

'Zeker. Ik schrijf graag verhalen en poëzie, dus wie weet lukt het me nog eens om het ver te schoppen. Of niet, en dan beland ik óf in de goot óf in het klaslokaal. Maar waarschijnlijk toch de goot.'

Wie zijn je (literaire) voorbeelden?

'Onder andere de gedichten van Menno Wigman en F. Starik zijn voor mij een inspiratie, evenals de liedteksten van Maarten van Roozendaal. Wat formuleringen betreft zijn Gerard Reve en Godfried Bomans grote helden, al moet ik wel zeggen dat de teksten die Gumbah produceert mij telkens weer tot in het diepst van mijn pancreas weten te raken.'

Wat koop je van de €250 aan boekenbonnen?

'Ik ben van plan meer poëzie van - hoe kan het ook anders - Menno Wigman en F. Starik te kopen. Daarnaast hoop ik ook nog het boek *From the bottomless pit* aan mijn Gumbah-collectie toe te kunnen voegen. Ten slotte nog wat klassiekers, omdat dat moest van mijn moeder.'

Depressief, of niet?

De manier om dat te bepalen faalt, vindt Leidse psycholoog

‘Zittende man (het hoofd steunend op de vuisten) op de drempel van de eeuwigheid’ (1890) olieverf op doek, 80 × 64 cm, geschilderd door Vincent van Gogh. Foto Wikimedia Commons

Depressie kent vele gezichten. Dat er zeven nauwelijks overlappende testen zijn om het vast te stellen, maakt het er allemaal niet eenvoudiger op. Psycholoog Eiko Fried wil orde scheppen in de chaos.

DOOR BART BRAUN Het ligt niet aan de patiënten met depressie, benadrukt psycholoog Eiko Fried. ‘Ik bedoel zeker niet dat zij geen hulp of behandeling nodig hebben. Ze hebben duidelijk een ernstige aandoening.’ Ook de artsen en klinisch psychologen die ze behandelen doen niets verkeerd. ‘Zij hebben geleerd dat ze de psychiatrie-bijbel *DSM* niet letterlijk moeten nemen. Ze weten zelf wel of de persoon tegenover ze depressief is of niet.’

Het probleem zit hem vooral bij de wetenschappers – psychologen, maar ook farmacologen, sociologen en nog veel meer – die onderzoek doen naar depressie.

Het probleem is namelijk dat onduidelijk is wat depressie precies is. Fried: ‘*Major Depressive Disorder* heeft gefaald, als categorie.’

Neem bijvoorbeeld de vraag hoe je vaststelt of iemand depressief is, en hoe erg. Een klinicus kan dat, zoals gezegd, wel vaststellen, maar voor grootschalige onderzoeken met duizenden mensen is dat vaak te veel werk. Dan gebruiken de onderzoekers een vragenlijstje. De zogeheten ‘CES-D lijst’ vraagt onder meer of de patiënten huilbuien hadden, de afgelopen week, en of ze zich evenveel waard voelden als andere mensen. De twintig vragen leveren maximaal 60 punten op, en vanaf 16 punten telt iemand als depressief.

So far, so good. Behalve dan, dat er nog zes van zulke vragenlijsten rondgaan. En dat die lijsten allemaal andere vragen stellen. Twee jaar geleden zette Fried ze op een rijtje in het *Journal of Affective Disorders*: de vragenlijsten overlappen slechts voor een klein gedeelte.

Voor de kenners: ze hebben een overlap van 0.36. Alles bij elkaar meten ze 52 verschillende symptomen, zoals toegenomen eetlust, afgenomen eetlust, slaapgebrek, extreem veel slapen, een rijtje met negatieve gevoelens of juist het onvermogen om dingen te voelen.

Fried: ‘Stel je voor dat je wilt weten of je HIV hebt, en de dokter zegt: ik heb meerdere testen, waarvan de resultaten van de één nauwelijks iets zeggen over de resultaten van de andere. Hoe zou je reageren?’

En dan is hij nog heel aardig geweest voor de lijstjes. Als de bewoordingen op elkaar leken (‘ik voelde me verdrietig’ of ‘ik voelde me depri’) telde dat als hetzelfde, en als ze tegenovergesteld waren (‘ik ben pessimistisch’ of ‘ik ben hoopvol over de toekomst’) ook. Psychologen weten dondersgoed dat je dan op papier hetzelfde vraagt, maar toch andere antwoorden kan verwachten, maar, zo zegt Fried: ‘Ik probeer hier wat ruimte te geven. Er wordt al hard genoeg teruggeduwd zonder dat ik over zulke kleinere punten begin.’

Het resultaat is dan ook dat iemand volgens de ene test wel depressief kan zijn, en volgens de andere test niet. ‘En vervolgens vullen mensen een 0 of een 1 in bij het bijbehorende vakje, en gaan ze, bijvoorbeeld, een genetische analyse doen. Bij schizofrenie werkt dat en is een behoorlijk gedeelte van de variantie te verklaren met genen. Er zijn wel depressie-genen gevonden, maar die zeggen veel minder.’

Ook nemen onderzoekers maar zelden de moeite om de keuze voor een bepaalde test te verantwoorden. Een masterstudent van Fried is honderd publicaties aan het doorspitten, om te zien hoe vaak wordt uitgelegd waarom een bepaalde vragenlijst is gehanteerd. ‘Zelden, lijkt het. We kijken niet eens of het een goede motivatie is; ze zijn er gewoon niet. Het lijkt wel alsof iedereen denkt dat die testen uitwisselbaar zijn.’

Nog vervelender: het opent de weg naar

slecht wetenschappelijk gedrag. Als je een antidepressivum hebt gemaakt en wil dat het wordt toegelaten op de markt, test je met vier à vijf van die schalen, en publiceert je de resultaten met alleen de schaal waar jouw pil de beste resultaten haalt. ‘Met meerdere schalen werken zou het probleem hier deels oplossen, maar dan moet je ze juist allemaal laten zien.’

En dan is er nog het probleem dat sommige testen ook verschijnselen meten die bijwerkingen van de medicatie kunnen zijn. ‘De Hamilton Depression Rating Scale meet bijvoorbeeld vooral somatische symptomen. Dat komt omdat hij ontworpen is voor mensen die zo extreem depressief zijn dat ze in een kliniek zijn opgenomen. Als iemand er zo erg aan toe is dat hij of zij ’s morgens zijn bed niet uitkomt, ga je er met een vragenlijst weinig uit krijgen. Dus scoor je op de dingen die zijn waar te nemen. Als je hem – tegen de bedoeling van meneer Hamilton in – gebruikt om buiten de kliniek mensen mee te beoordelen, kan het mis gaan. Iemand krijgt bijvoorbeeld als gevolg van de medicatie minder zelfmoordneigingen en een betere stemming, maar ook slaapproblemen en een afgenomen libido. De totaalscore op de vragenlijst blijft dan hetzelfde, zodat je ten onrechte denkt dat je medicijn niet werkt.’

Het probleem is niet zozeer dat die vragenlijsten slecht zijn in het vastleggen van depressie, het probleem is dat die ziekte zo ongrijpbaar is. Is het überhaupt één ding? ‘Goede vraag’, zegt Fried, ‘Daar heb ik namelijk mijn proefschrift over geschreven. Je hebt al die symptomen van depressie; welke combinaties

daarvan kom je tegen in het echt? Zijn er subtypes?’ Ja en nee, zo bleek. Onder zo’n 3500 mensen vond Fried meer dan duizend unieke combinaties van symptomen. Die kon je wel indelen in groepjes van mensen die meer op elkaar lijkten, maar als je één subtype had, had je meestal ook een paar andere.

Fried: ‘Of depressie wel echt een ding is? Iets hoeft helemaal niet “de waarheid” te zijn, om nuttig te wezen. Als u tegen mij vertelt dat Bob bang is voor honden, kan ik u zeggen waar hij ongeveer last van heeft, dat hij cognitieve gedragstherapie moet ondergaan om er vanaf te komen, en dat die gemiddeld bij zoveel procent van de patiënten succesvol is. Zijn zulke sociale angsten “echt”? Geen idee, maar het is een nuttige categorie. Als u mij nu zegt dat Bob depressief is, weet ik zo goed als niets. Oorzaak, symptomen, hoe hem het beste te behandelen? Ik weet het niet. Dat is wat ik bedoel als ik zeg dat de categorie faalt.’

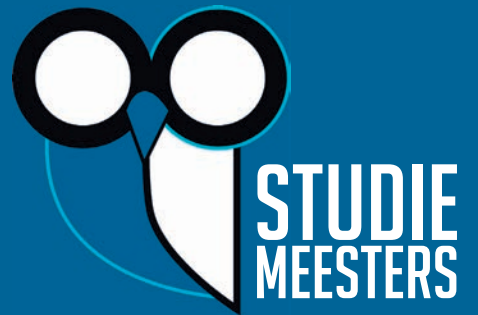
‘Slapeloosheid, daarentegen, is een ding. Ik kan het meten. En als je je eenmaal toelgt op symptomen, gaat er een wereld van mogelijkheden open. Ik ben nu bezig met een drie jaar durend project waarin ik allerlei studies naar medicatie en psychotherapeutische aanpakken met elkaar vergelijk. Bij welke behandeling gaan welke symptomen omhoog of omlaag? We zouden eigenlijk gewoon allemaal tien jaar lang symptomen moeten meten en leren begrijpen, en dan pas een nieuwe *DSM* gaan bouwen. De huidige constructen zijn dinosaurussen, ergens in de jaren vijftig door witte mannen opgebouwd om relatief willekeurige redenen.’

Advertentie

SCRIPTIEBEGELEIDING

BIJLES

STUDIEDAG

SPECIALISTEN DIE JE VERDER HELPEN MET JE STUDIE

NU OOK IN LEIDEN!

OPENINGSACTIE:

GRATIS STUDIEDAG

WWW.STUDIEMEESTERS.NL

HERENSTRAAT 9 LEIDEN · 071-7370123 · INFO@STUDIEMEESTERS.NL

HOI! IK HOU VAN JE! DOEI!

Kaartjes voor de boyband BTS (à € 90-180) waren binnen een half uur uitverkocht.

K-POP-FANS OVER DE KOREAANSE GOLF DIE EUROPA OVERSPOELT

De explosieve groei van Koreastudies lijkt ook te maken te hebben met het succes van K-pop. Ook al is dat voor sommige studenten 'een irritatiepuntje'.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Twaalf jaar geleden studeerden meer Koreanen Nederlands, dan Nederlanders Koreaans. Die verhouding is de afgelopen jaren wel veranderd: het aantal aanmeldingen voor Koreastudies is zo explosief gestegen dat er momenteel zelfs in Leiden meer Nederlanders Koreaans (bijna zeventig eerstejaars) studeren dan Nederlands (veertig).

Niet gek voor een opleiding die lang het ondergeschoven kindje was binnen de Aziatische talenstudies.

Waar komt die interesse vandaan? 'Je merkt dat K-pop een van de grootste invloeden is,' zegt Joyce Trimbach (22), die dit jaar is begonnen. 'Het is voor veel mensen een reden. Als je medestudenten spreekt, gaat het er al van: "Ik ben al tien jaar fan van K-pop." Het is heel perfectionistisch, het perfecte plaatje: de artiesten zijn dun, ze zijn knap, ze bewegen veel en zingen goed, zijn talentvol.'

Ook andere aspecten van de Koreaanse cultuur zijn steeds populairder, merkt ze. 'Een groot deel van alle mode – ook die van H&M of de Monki – is geïnspireerd op wat in Korea al hip is geweest. Dat was waar voor mij de interesse begon. Op Pinterest, en Tumblr: scrollen tot je gek wordt.'

Studievereniging Tanuki is wat huiverig dat Koreastudies weggezet wordt als 'K-pop-studie'. 'De meeste studenten luisteren en volgen het wel, maar niet hardcore,' mailt het bestuur. 'Er melden zich elk jaar wel fanaten aan, maar die vallen al snel af aangezien Koreastudies niet is gefocust op K-pop, maar op relevantere dingen zoals geschiedenis en internationale relaties.'

Trimbach herkent het wel. 'Als je zegt: ik doe Koreastudies, krijg je vaak de vraag: oh, alleen omdat je K-pop leuk vindt zeker? Het is een irritatiepunt, maar ook een soort schaamtepuntje, ofzo. Er zijn genoeg mensen die er echt zitten voor de studie zelf. Ik ken veel mensen die juist interesse hebben in de politieke relatie tussen Noord- en Zuid-Korea en hoe dit op de wereldpolitiek speelt.'

'Je merkt heel duidelijk in het eerste jaar dat veel mensen afvallen,

omdat het toch niet is wat ze in hun hoofd hadden toen ze begonnen,' zegt masterstudent Amber Vermunt (23). 'Ze dachten leuk: Koreaans en K-pop. En dan zijn er toch veel vakken die te maken hebben met politiek en geschiedenis. Ik vond dat juist interessant.'

Toch is ook zij K-pop-fan. 'Toen ik jong was, vijftien ofzo, was het eigenlijk mijn hele leven. Elke dag video's kijken, nieuws opzoeken, tweeten, daar was ik geobsedeerd mee. Nu is dat minder. Toen ik begon met de studie, zag ik: oh, het is niet allemaal leuk en grappig' (zie kader). Wel richtte ze aan het begin van haar opleiding een K-pop-dansgroep op waarmee ze nog steeds optreedt en video's post. 'Vooral in Nederland is er in de laatste twee jaar een grote groei geweest in dit soort dansgroepen. We geven workshops, waar fans op afkomen.'

De verspreiding van Koreaanse cultuur, met K-pop vooraan, noemt men ook wel Hallyu – de Koreaanse Golf – en is in Azië al langer een fenomeen, maar is ook langzamerhand in Europa aangekomen. Toen vorig jaar de Koreaanse boyband BTS optrad in Amsterdam leidde dat – ook bij media- tot verontwaardiging. De kaarten (van 90 tot 180 euro) verkochten binnen een half uur uit, en dan ook nog aan behoorlijk jonge fans. Er stond bovendien een rij van een kilometer voor de Ziggo Dome.

Mijn god, die rij!' Volgens Leanne van Lambalgen (19, taalwetenschappen) was het een 'gekkenhuis'. 'Ik stond vooraan; ik was er al om negen uur 's ochtends. Ik had de week erop toetsweek, maar ik heb er geen spijt van. Ik doe het voor de groep.' Later ging ze ook nog een keer, in Parijs. Onlangs ging ze naar een concert van girlband Dreamcatcher in Amsterdam. 'Daarvoor had ik vip-kaartjes, voor 110 euro. Dan krijg je *early access*, wat goodies, en een *hi touch* met de groep – een soort high five. Het gaat mokersnel. Je kan alleen zeggen: "Hoi, ik hou van je, doe!"'

BTS is een van de grootste boybands ter wereld. Ze hebben – de schattingen lopen uiteen – wereldwijd zo'n 90 miljoen fans. Die fan-cultuur speelt zich voornamelijk online af. Elke groep heeft een eigen fanclub. Die van BTS is de grootste, en heet de ARMY, wat staat voor *Adorable Representative M.C. for Youth*.

'Dat is echt een *force to be reckoned with*,' zegt Van Lambalgen. 'Fans

zijn loyaal. Juist daarom hebben ze veel macht met het streamen van video's, dingen *trending* krijgen, en ook zorgen dat iets op de radio komt door het aan te vragen. En als een artikel veel *clicks* krijgt, gaan andere magazines er ook over schrijven. Zo verspreidt het zich.'

De fans worden actief verantwoordelijk gehouden voor het succes van een groep. 'Dat is redelijk expliciet. Je krijgt handleidingen met hoe je goed moet streamen om invloed te hebben. Er staan hele tutorials op Twitter.' Dat heeft te maken met de industrie eromheen: het succes van de groepen wordt bepaald via stemmen van kijkers op Koreaanse tv-shows, waarmee bands prijzen kunnen winnen, en onder andere hoe vaak het gestreamd wordt op YouTube.

Hoewel alle muziek gratis online is te vinden, kopen fans toch de albums. 'Ik probeer zoveel mogelijk te verzamelen,' zegt Michaela Fikáková (18, taalwetenschap). 'Niet alles, want ze zijn duur – meestal tussen de twintig en dertig euro.' Dan krijg je wel meer dan een cd in een plastic

hoesje. Het zijn soms hele boekwerken, zegt ze. 'K-pop is heel visueel. Ze komen niet alleen met een nummer, maar een heel concept, een stuk kunst. Je krijgt een fotoboek van de leden, en fotoplaatjes. Dat is een groot ding: mensen ruilen die ook met elkaar.' Daarnaast heeft elke K-pop band eigen kleuren, en verkopen ze speciaal ontworpen *glowsticks* om mee te nemen naar concerten.

De online community van fans, het *fandom*, is dan ook enorm actief, en heeft een eigen lingo. Een *stan* is een fan, een *bias* is je favoriete bandlid, en een *comeback* betekent dat er een nieuw album wordt uitgebracht. Fikáková is een zogeheten *multi*: 'Ik volg meerdere groepen. Ik hou ook van *underrated groups*, die dus niet mainstream zijn. Maar als iemand mijn groep aanvalt, dan vecht ik wel terug.'

De online fancultuur ontaardt soms namelijk in een felle stammenstrijd: 'Fanwars heet dat,' zegt Van Lambalgen. 'Dat gaat er soms heftig aan toe. Online kunnen mensen elkaar helemaal kapot maken.'

Echt cyberbullying. Maar dan ben je verkeerd bezig. Er is geen schaamte in iets superleuk vinden. Waarom is krankzinnige voetbalfan zijn wel geaccepteerd, maar een groep leuk vinden niet?'

Vermunt: 'Je kan het ook positief benaderen. Via K-pop heb ik heel veel geleerd over Oost-Aziatische culturen in het algemeen. Laten we eerlijk zijn: op de middelbare school leer je niet zoveel over het Oosten.'

K-controverse

De K-popindustrie is miljarden waard, maar is niet zonder controverse. Vorige maand pleegden twee bekende sterren, Sulli en Goo Hara, zelfmoord. Dat veroorzaakte discussies over hoge druk waar K-popsterren aan worden blootgesteld, en het gedrag van de fans. Sulli werd bestookt door woedende fans vanwege haar besluit geen bh meer te dragen, en na een livestream waarop ze alcohol dronk.

Dagelijks staan honderden kandidaten voor de deuren van de Koreaanse platenmaatschappijen om auditie te doen, in de hoop geaccepteerd te worden als 'trainee', en mogelijk dezelfde supersterrenstatus te bereiken als hun idolen. Als trainees een contract krijgen bij een platenmaatschappij, komen ze in een rigoureuze trainingsprogramma met zang-, dans-, en taallessen, waarin ze worden klaargestoomd voor hun debuut. Dat kan wel tien jaar duren. Er is geen minimumleeftijd om trainee te worden – sommigen beginnen al op hun dertiende.

De platenmaatschappijen hebben controle over het liefdesleven, het eetpatroon, het uiterlijk en het gedrag van de trainees. Bij sommige maatschappijen moeten de sterren de maatschappij terugbetalen voor de training als ze eenmaal hun debuut hebben gemaakt, waardoor ze bijna niets verdienen.

I.O.I

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week bijles en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 28 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 3

mavo. *Nederlands, 4 havo. *Engels, brugklas vwo. **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoonen@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Achtergrond

Foto's Taco van der Eb

Het kan wel: burenliefde tu

Op zoek naar tolerantie in de wijken: waar gaat het goed?

In het debat over de verkamering lijken studentenhuizen soms grote plagen. Maar het gaat ook wél goed tussen bewoners van Leiden en hun (al dan niet luidruchtige) buren. 'Als je stilte wil, moet je kluizenaar worden.'

DOOR SUSAN WICHGERS De verkameringsdiscussie duurt maar en duurt maar. In het voorjaar lag er al een plan voor een nieuw beleid. Inwoners hebben commentaar kunnen leveren, de commissie Stedelijke Ontwikkeling heeft zich er al een aantal keer over gebogen, en het is in de gemeenteraad ter sprake geweest.

Toch werd de beslissing eerder deze maand opnieuw uitgesteld tot dinsdag 17 december. Dan móet de gemeente wel een beslissing maken, want de huidige regels vervallen op 1 januari.

Het plan, de 'Verordening tot wijziging van de Huisvestingsverordening en Beleidsregels onttrekking en woningvorming 2019', kon rekenen op veel kritiek uit de hoek van studenten. Het zou erop neerkomen dat zo'n 600 studenten op straat komen te staan. Zij wonen nu in verkamerde panden waar de huiseigenaar geen vergunning voor heeft, soms zonder medeweten van de studenten zelf.

Dat komt door de quota die de gemeente in het plan heeft opgesteld. Per straat mag er maar een bepaald aantal

woningen verkamerd zijn. Alle panden die boven dat quotum uitkomen en/of niet voldoen aan de regels, mogen dus niet meer als zodanig verhuurd worden. En alle studenten moeten er dan dus uit.

Het stadsbestuur schrijft in het plan dat de huisbaas deze studenten van nieuw onderdak moet voorzien, maar in de praktijk gaat dat waarschijnlijk niet gebeuren. Ten eerste is er een flink woningtekort en kan die huisbaas niet zomaar extra woonruimte toveren, en ten tweede zijn veel huisbazen nou eenmaal huisbaas omdat ze daar flink geld mee kunnen verdienen, en niet omdat ze zo begaan zijn met hun huurders.

Het is een lastig onderwerp: het aantal studenten blijft toenemen, en die moeten ergens wonen. Daar is verkamering perfect voor, want dan kun je relatief veel mensen op weinig plek kwijt.

Maar sommige buurtbewoners en wijkverenigingen zien het met lede ogen aan. Studenten zorgen voor minder sociale cohesie in de buurt, veroorzaken geluidsoverlast en zetten overal hun fietsen neer. Bovendien zijn er geen afspraken met ze te maken.

De mensen die wél naar tevredenheid naast een studentenhuus wonen, bestaan natuurlijk ook. Die komen alleen niet zo snel inspreken bij een gemeenteraadsvergadering om te vertellen dat alles goed gaat. Daarom zocht *Mare* ze op. Drie verhalen van hoe het ook kan.

Gehorig? Alsof je kunt high-fiven!

Dorothe en Quirijn Bongaerts (beiden 35) wonen met twee kinderen (6 en 4) aan het Rapenburg, naast meisjeshuis Rap51.

Dorothe: 'We zijn hier begin oktober komen wonen. De verkopers van het huis waren heel positief over de buren: "We hebben goed contact. Je hoort ze wel, maar we hebben goede afspraken gemaakt." Wij dachten: dat zou leuk zijn, maar we moeten het eerst nog maar zien. Toen we hier net woonden werden we meteen uitgenodigd voor een borrel. De kinderen mochten ook mee.'

Quirijn: 'Dat ging uitstekend, ze hadden goede biertjes en wijn gehaald. De kinderen mochten tekenen en hun handafdruk op de muur zetten naast die van dates van hun huidsatediner. Vervolgens gingen we er weg met zowel een hondensals een kinderoppas. Als je wil weten of we ze horen: ja, naast onze keuken en woonkamer zit hun fusie.'

Dorothe: 'We horen ze af en toe, maar als we ze horen, is het alsof je zou kunnen high-fiven.'

Quirijn: 'Als je helemaal in stilte wil wonen, moet je als kluizenaar op een berg leven. Niet in de binnenstad.'

Opeens gaat de bel. Eén van de buurmeisjes komt een fles wijn brengen, ter aankondiging van hun kerstdiner binnenkort. Dorothe en Quirijn hadden op hun beurt ook nog een fles wijn voor hen liggen 'voor de hand- en spandiensten met Sinterklaas'.

Dorothe, na de ruil: 'Ze hebben geholpen met de zak met cadeautjes en de kinderen helemaal enthousiast gemaakt.'

Quirijn: 'De zak hebben ze in de gang gezet, voor het idee dat Piet heel dichtbij was geweest. Het is een goede, symbiotische verhouding zo. Ik werk veel thuis, maar als ik een dag weg ben, vraag ik de meisjes bijvoorbeeld of ze de hond willen uitlaten.'

Dorothe: 'Hiervoor woonden we in de binnenstad van Amsterdam. Ik denk wel dat dat helpt, en ook dat we zelf student zijn geweest. Als je dicht bij elkaar leeft, moet je nou eenmaal tolerant zijn. Maar ik vind de buurmeisjes serieus aardig. Het is mega relaxed dat ze de hond willen uitlaten en oppassen.'

Quirijn: 'En dat geluid... Ach. Ze kondigen het aan, het is een paar keer per jaar. Boeiend.'

ssen burgers en studenten

We hebben wel allebei oordopjes

Peter Bootsma (50) woont samen met zijn vriend naast Minervahuis Gerecht 5.

‘Ik woon hier nu alweer zestien jaar, waarvan het laatste jaar samen met mijn vriend. We horen de burens wel, ja, dat is ook logisch. Met oude huizen heb je dat altijd, en hier zijn ze ook nog eens heel dicht op elkaar gebouwd. De andere buurman horen we net zo goed, hij luistert graag naar de radio.’

‘Als we er echt last van hebben, gaan we ergens anders in het huis zitten. We hebben ook allebei oordopjes. Het is allemaal heel overkomelijk.’

‘Voor ze een feest geven of een diner hebben, doen ze netjes een briefje in de bus. De jongens van nummer twaalf iets verderop doen dat ook, trouwens. Op zo’n briefje staat dan dat de burens voor het feest welkom zijn om een borreltje te komen drinken van vijf tot acht, en keurig een telefoonnummer erbij voor als je er last van zou hebben - al hebben we dat nooit gebruikt.’

‘Dat gaat redelijk vanzelfsprekend, dat je het weet is al heel wat, vind ik. Je kunt dan eventueel ook nog ergens anders heen. Dat zou wel een

boodschap aan de studentenhuizen met burens die zich ergeren kunnen zijn: alleen een aankondiging werkt al goed. Dat je het van tevoren weet, helpt heel erg. Dan kun je het plaatsen als je muziek hoort.’

‘Er komen vaak best wat burens naar zo’n borrel voor een feest. Eén keer stond er op het briefje: om acht uur komen de dates. Niet de dames of de vriendinnen, maar de dates. Dat vond ik mooi studentenjargon. Ik ben groot fan van Godfried Bomans, hij schreef eens: “Ach meneer, je blijft er jong bij.” Dat is hier ook het geval. Zo blijf je een beetje op de hoogte.’

‘We nemen soms pakjes voor ze aan als zij nog slapen om elf uur ’s ochtends, of andersom als wij niet thuis zijn. Met drie oktober kregen we haring van ze, en als ze in de zomer barbecueën klinkt het: “Hé, sjaars, haal even een hamburger voor Peter!” Soms zitten wij voor de deur buiten, dan komen ze er ook wel eens bij om een biertje te drinken.’

‘Het is niet zo dat we de deur bij elkaar plat lopen, maar we zijn goede burens. Zij leven hun leven, wij het onze.’

Het brengt leven in de brouwerij

Peter van de Graaf (73) woont naast Minerva-huis Herengracht 60. Hij woont alleen, maar verhuurt delen van zijn huis.

‘Vroeger was het hiernaast een SLS-huis, beneden woonde dan een werkend stel dat de boel in de gaten hield. Inmiddels is het een dispuutshuis geworden en is DUWO slechts een formaliteit. Ik heb nu niet echt meer een aanspreekpunt: er wonen twintig van die jongens, en dat wisselt nog wel eens. Het zou wel handig zijn als er vanuit DUWO een contactpersoon aangewezen werd. Ik had wel een telefoonnummer, maar als ik dan belde was ‘ie alweer verhuisd.’

‘Verderop woont een familie met jonge kinderen. Die hebben er echt last van. Zelf heb ik leuk contact met de jongens, maar ik begrijp die familie goed. Ik moet ook wel eens aanbellen omdat ze herrie maken, en ik werkende huurders in mijn pand heb. Dat heeft wisselend effect: ik heb eens de politie moeten bellen, maar meestal luisteren ze wel.’

‘Die oude panden zijn er gewoon niet geschikt voor. Om vier uur ’s nachts komen ze thuis, je hoort ze schreeuwen en de trap op bonken. Mijn huurders hebben er echt last

van. Voor mij maakt het niet uit, ik ben gepensioneerd, kan uitslapen. Ik heb er ook wel begrip voor. En tijdens tentamenperiodes zijn ze opeens muisstil. Dan weet je: nu moeten ze aan de bak.’

‘Sinds het begin van de vorige eeuw woont mijn familie al hier. Dan kun je niet zeggen: mensen die in de binnenstad komen wonen, moeten geluid accepteren. Ik snap het ook wel, hoor. Ze zitten hier twee of drie jaar, het is de leukste tijd van hun leven. Ze denken alleen niet aan mensen die hier hun hele leven wonen, maar het zijn zeker geen onaardige jongens.’

‘Ze komen wel eens gereedschap lenen, of vragen of ik wil helpen met technische problemen. Ik heb wel eens het slot opengeslepen toen ze de huissleutel kwijt waren. Erg? Leuk juist. Zorgt weer voor wat binding.’

‘In de zomer barbecueën ze regelmatig voor de deur. Dan vragen ze of ik erbij kom, krijg ik een biertje en een sateetje. En laatst konden ze niemand vinden om op de hond te passen, toen heeft ‘ie een nachtje hier gebivakkeerd.’

‘Ik zie het allemaal als gezelligheid, het brengt wat leven in de brouwerij. Alleen jammer dat ze ’s nachts zoveel herrie maken.’

How a Leiden psychologist committed fraud

Made-up experiments, disappearing trial subjects and illegal blood samples

Breaches of academic integrity were discovered in a former Psychology lecturer's work. "Her conduct towards her colleagues whose positions were dependent on her was not honest, respectful or responsible."

BY BART BRAUN The Committee for Academic Integrity, who investigated the issue, confirmed the breaches in a report.

Leiden University will retract two articles by the psychologist, who is now in Germany. Both publications mention much smaller numbers of trial subjects than were actually involved in the underlying experiments and co-authors are missing from, or added to, certain chapters in a book by the researcher. The Committee said the following: "The accused's conduct towards her colleagues whose positions were dependent on her was not honest, respectful or responsible."

The report considers several breaches of academic integrity proven and mentions other instances of ill-mannered conduct. Researchers conducting an experiment with hallucinogenic truffles at a festival had not been adequately instructed on what to do in an emergency, for instance. Conducting a statistical analysis and writing part of the report in one day "cannot be reconciled with a sound academic approach", the report says.

The Committee judged the matter of taking blood samples from 106 trial subjects without permission from the Medical Research Ethics Committee much more harshly. The researcher had submitted a request – and had already received permission from the Psychology Research Ethics Committee at her institute – but made a start with the samples when she had not heard from them in three months. When it became clear that she would not be granted permission, she immediately stopped.

Despite that, the committee considers the matter of the blood samples highly reprehensible: "The seriousness with which our society takes the observance of the legislation in this field is evident from the fact that the law prescribes prison sentences as a penalty for research that does not meet certain conditions, including ethical approval."

The Committee stressed that the university could report the matter to the police. The university has reported the case to the Inspectorate for Health and Youth Care who may decide to report it to the police if they see fit.

The psychologist had based a grant application on the data from the blood, which may be why she did not wait for permission. "When the accused submitted the grant application, she had not collected that data. Some of the data was collected later, but not published, because it was part of the study for which the accused had taken blood samples without permission. Moreover, the

collected data did not produce the effect to which the accused had referred in her application for a grant."

The researcher has paid back the grant but, according to the Committee's statement, she "produced results from experiments that had not yet been conducted and manipulated results to present the reality in a better light in other applications too. Furthermore, during the course of an experiment, statistical tests were run continuously and the research population was increased to raise the chances of a statistically significant result."

Both these practices are breaches of academic integrity, according to the Committee, who have advised the university to investigate all the work the psychologist has done in Leiden. The university has taken that advice to heart and set up a new committee to investigate.

University spokesman Caroline van Overbeeke does not know yet when the committee will start the investigation, "but we will get to

work with the utmost speed."

There is plenty to do: the researcher had worked for Leiden University since the beginning of this century (she was awarded her doctorate here in 2005). The medical data bank PubMed alone contains more than a hundred and forty Leiden publications written by this researcher on a wide range of subjects such as music lessons, cocaine use, amino acids as dietary supplements, creativeness and much more.

The report concludes by saying that "the channels used to track down potential breaches of academic integrity at an early stage have not worked at all in this case."

Could the fact that the research group's leader was the researcher's husband have had anything to do with it? Van Overbeeke: "I cannot discuss the matter. The case will remain anonymous." The researcher involved and her husband have not responded to our request for more information. "I feel very overwhelmed", she told us by email.

A deep-seated fear of reporting misconduct

A conference on social safety revealed that people are often afraid to report malpractice at the university. "They don't want to complain, they just want it to stop."

BY ANOUSHKA KLOOSTERMAN The news of malpractice at Psychology broke in the morning and in the afternoon, Rector Carel Stolker addressed an audience of ninety staff, confidential counsellors and specialists at a conference on the university's safe working climate in the PLNT building.

"You've read about a new case in Leiden", he said, referring to this matter, "in which young scientists reported an instance of malpractice and became co-complainants, after a difficult journey. Today, we would like to hear how we can make it easier for them. The question is: are we in control? How do we know whether things are alright? Could we have discovered it sooner? And

when does the desire to be the best in the world become a mild or more serious form of tyranny?"

Since the discovery of the culture of fear and academic fraud at Educational Sciences and the poisoned atmosphere at the Leiden Institute of Area Studies (LIAS), the University Council have been pressing the Executive Board to appoint an ombuds officer for the staff.

However, Stolker reported that the Board won't hear of it: the Executive Board prefers to rely on the confidential counsellors already employed by the university. Most of the audience seem to have a different opinion: when Job van Luyken, Delft University's ombuds officer, asked, during his presentation, who is in favour of appointing an officer, most people raised their hands. Among them was Executive Board member Rolf Oosterloo and Dean Paul Wouters from the Social Sciences Faculty, the scene of both the

psychology and educational sciences issues.

Whether an ombuds officer is appointed or other measures are taken, discussions among the audience proved that many feel that the current system of confidential counsellors does not suffice. There is also a need for better communication. It is not clear to whom people can turn with a complaint; often, they do not know how a confidential counsellor can help them or they are afraid of reporting any malpractice. The confidential counsellors have a duty to guarantee anonymity and, as a result, they cannot do much with the messages they receive.

Nadia Garnefski, the confidential counsellor for personnel matters, says: "You observe a lot of things, but who is going to conduct an independent investigation? That's the part that's missing." "Even for a confidential counsellor, who promises anonymity", adds Piet Boer, the

confidential counsellor for inappropriate behaviour. "They don't even want me to know who it is, which makes it very hard to do anything about it. It shows that people are very frightened of the consequences of reporting something: dismissal or not being able to get their PhD."

Judge and Leiden Professor of Employment Law, Gerrard Boot, reported the transgressive behaviour of Amsterdam professor "B", which in the end lead to that legal expert's dismissal from the university. Boot believes in the added value of such officers, he says.

"In my experience, a lot of people are embarrassed about reporting such behaviour, and very frightened, because, as the victim, you don't know what's going to happen. The chances are that very little is done about it and if people find out about it, things might not bode well for you. The person who is accused of such behaviour must be able to

defend him or herself too, you see."

The University of Amsterdam's interim ombuds officer, Jacqueline Schoone, has noticed that her position allows her a lot of freedom to speak to a dean or head about a report without mentioning any names.

"People don't want to lodge a complaint. They just want it to stop. They want their workplace to be safe again and for things to be as they were. I'm the friendly stranger and I give binding advice on the matter. I have at least some power of escalation. If I stick with it and nothing happens, I can take it to the Executive Board. And as a last resort, I can start my own investigation."

At Delft University of Technology, the pilot with ombuds officer Job van Luyken seems to be working, as Delft's HR Director added from the audience: "In recent months, he's had more reports than all our confidential counsellors put together."

Ik moet gewoon verder

Schrijver A. L. Snijders over zijn ‘korte beweginkjes van angst en verdriet’

Peter Cornelis Müller (82), alias A.L. Snijders, is de bedenker van het ZKV, oftewel: het zeer korte verhaal. Vrijdag komt hij naar Leiden voor ‘De vrolijke viering van het Nederlands’. *Mare* belde hem vlak voor een deadline.

U moet haast elke dag een nieuw onderwerp verzinnen. Is dat niet uitputtend?

‘Dat is het zeker. Ik heb nu veel deadlines, want vanwege kerst en nieuwjaar moeten stukken al vroeg naar de drukker. Ik ben op dit moment bezig met een verhaal dat ik uiterlijk over een uur en drie kwartier moet inleveren bij de VPRO. Ik zit dus nu min of meer panisch een stukje te schrijven. Het gaat goed, als ik maar een eerste zin heb, en dan nog een paar die ik daar weer aan kan plakken. Dat is het grootste deel van dat gedoe van mij. Ik heb eigenlijk een véél moeilijker baan dan die romanschrijvers, hahaha.’

Heeft u de eerste zin al?

‘Ja, die is af. Wacht even.... Ik zit achter de computer en zal hem even voorlezen: “Aan de IJssel ligt de plezierboot waarmee ze gaan varen, de moeder en de twee kinderen.” Daar kan ik me al iets bij voorstellen, want ik weet het nodige van nog een andere boot die al tijden geleden is aangemeerd. Dat is een boot uit Tsjechië vol met een lading ijzer. Maar de zaak is failliet gegaan. Nu zit er al maanden lang een man op dat schip met dat ijzer dat nergens heen kan.

‘Ik bedenken nu dat de schipper de moeder maar het hof moet maken. Over de afwezige vader van die twee kinderen had ik al wat bedacht: “De vader is niet meegekomen, hij heeft een los baantje bij de televisie, waar hij trots op is.” Het verhaal

wordt 340 woorden lang, en ik heb er nu al 42. Het schrijven van de verhalen is heel bevredigend. Het zijn heel kleine korte beweginkjes van angst en verdriet, maar als het af is, kun je met groot plezier in je handen wrijven.’

Wat doet u tegen de deadlinestress?

‘Ik heb heel veel dichtbundels. Dan trek ik willekeurig een van die bundels uit de kast en ga lezen, dan zijn er bepaalde woorden of zinnen die me dan weer rustig maken en op weg helpen. Dat heb ik daarnet ook nog gedaan. Er zijn dichters waar ik heel veel van hou, bijvoorbeeld Jan Hanlo en Remco Campert.’

Later die middag zal Snijders het afgeronde zeer korte verhaal van 349 woorden met de titel ‘Liefde’ mailen.

In uw meest recente bundel *Doelloos kijken* staan verhalen uit 2017 en 2018, een turbulente periode in uw leven. Heeft dat invloed op uw schrijven gehad? ‘Mijn vrouw is na meer dan een halve eeuw huwelijk doodgegaan. Ik kan het me niet permitteren

A. L. Snijders: ‘Ik kan het me niet permitteren om me in verdriet onder te dompelen.’ Foto Michiel Hendryckx/Wikimedia Commons

om me in verdriet onder te dompelen. Ik moet gewoon verder. Als je harde klappen krijgt in het leven, moet je maar proberen er wat van te maken. Op het schrijven zelf heeft het niet veel invloed gehad. Ik heb geprobeerd het te omzeilen; niet te denken aan de dingen die het je moeilijk maken.’

U komt naar Leiden voor ‘De vrolijke viering van het Nederlands’. De neerlandistiek staat flink onder druk; niemand wil het nog studeren.

‘In één woord: afschuwelijk. Dat Nederlands niet meer gestudeerd wordt, komt door het veranderde onderwijs. Ik heb inmiddels niet echt meer kijk op het vak (Snijders was leraar Nederlands, *red.*), maar heb wel de indruk dat het allemaal heel formeel en uniform is geworden. Iedereen moet hetzelfde doen. Creativiteit bij docenten is helemaal weggeschoffeld.

‘Het heeft ook te maken met dat ding dat ik nu aan mijn oor heb. Daarmee kun je alles bereiken wat er maar te bereiken valt, maar het gevaarlijke neveneffect is dat mensen geen woorden van

papier meer willen lezen. Dat vind ik echt verschrikkelijk. Over het algemeen is de spanningsboog van jongeren, maar ook ouderen, om iets tot zich te nemen heel kort geworden. Hoe dat zich verder gaat ontwikkelen, geen idee. Ik hoop dat er toch weer meer tijd komt om met een boek op schoot te kunnen lezen.’

U bent van het ultrakortebaantje, dat scheelt wellicht?

‘Er is weleens voorspeld dat de toekomst ligt bij het zeer korte verhaal. Maar dat blijkt helemaal niet uit de cijfers. In Nederland is er altijd een soort minachting geweest voor het verhaal. De Amerikanen en de Engelsen hebben het wel altijd als iets hoogstaands gezien. In Nederland zien schrijvers het verhaal als iets wat niet af is, eigenlijk als mislukte roman. De roman wordt hier de superieure vorm van literatuur gevonden.’

Wat gaat u in Leiden doen?

‘Het is hoe dan ook heel belangrijk dat de taal wordt gevierd. Ik ga in Leiden iets doen samen met de dichter en schrijver Marieke Lucas Rijneveld, maar wat weet ik nog niet. Zij voelt zich zowel jongen als meisje. Ze werd bij De Wereld Draait Door geïntroduceerd als “tafeldame” maar ze wilde liever “tafelmens” genoemd worden. Het aardige is dat ik niet van tevoren weet wat het gaat worden. Zij wil dat alles heel precies wordt voorbereid. Ik ben wat dat betreft haar tegenpool.’

DOOR VINCENT BONGERS

De vrolijke viering van het Nederlands, georganiseerd door het Taalmuseum,

Het Leidse Volkshuis, vrijdag 13 december, 20.00 uur, € 15

Academische Agenda

Dhr. A. Magalich hoopt op maandag 16 december om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Sterile Neutrino Warm Dark Matter in Lyman- β forest’. Promotor is prof.dr. A. Boyarsky.
Dhr. R. van Lent hoopt op maandag 16 december om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Steps in gas-surface reactions’. Promotoren zijn dr. L.B.F. Juurlink en prof.dr. M.T.M. Koper.
Dhr. P. Spiering hoopt op maandag 16 december om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Beyond the Born-Oppenheimer Static Surface Model for Molecule-Surface Reactions’. Promotor is prof.dr. G.J. Kroes.
Dhr. J.H. De Villiers hoopt op maandag 16 december om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is ‘The Anthropomorphic Hegemony of Subjectivity: Critical Reflections on Law and the Question of the Animal’. Promotor is prof.dr. P. Cliteur.
Dhr. T. Swierds hoopt op dinsdag 17 december om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Diversity in the globally intertwined giant barrel sponge species complex’. Promotoren zijn prof.dr.ir. P.M. van Bodegom en prof.dr. N.J. de Voogd.
Dhr. C.M. Fuchs hoopt op dinsdag 17 december om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Fault-Tolerant Satellite Computing with Modern Semiconductors’. Promotor is prof. dr. A. Plaatt.
Dhr. G. Akeyr hoopt op dinsdag 17 december om

12.30 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Dual Complexes of Semistable Varieties’. Promotor is prof.dr. S.J. Edixhoven.
Mw. E. Vendel hoopt op dinsdag 17 december om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Prediction of spatial-temporal brain drug distribution with a novel mathematical model’. Promotoren zijn prof.dr. R.H.M. Merks en prof.dr. E.C.M. de Lange.
Mw. E. Koedoot hoopt op dinsdag 17 december om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘RNA splicing in breast cancer progression’. Promotor is prof.dr. B. van de Water.
Dhr. F.J.L.C. Knegetl hoopt op dinsdag 17 december om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Constructing the Sublime: The Discourse on Architecture and Louis XIV’s Sublimity in Seventeenth-Century Paris’. Promotor is prof.dr. C.A. Van Eck.
Dhr. A. De March hoopt op woensdag 18 december om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Lost in barbarian translation: The anchoring function of the Greek models and the poetics of innovation in Plautine comedy’. Promotor is prof. dr. A. Wessels.
Mw. S. Çakır-Kılınçoğlu hoopt op woensdag 18 december om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘The Radicalization of the Left in Turkey and Iran in the 1970s and a Comparative Analysis the Activist Women’s Experiences’. Promotor is

prof.dr. T. Atabaki.
Dhr. G. Dalla Torre hoopt op woensdag 18 december om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘The unit residue group’. Promotor is prof.dr. H.W. Lenstra.
Dhr. M.N.B. Dahamat Azam hoopt op woensdag 18 december om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Aggression and emotions: Cultural and individual differences’. Promotor is prof.dr. C. Rieffe.
Dhr. M. Antonov hoopt op woensdag 18 december om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is ‘Formalism, Realism and Conservatism in Russian Law’. Promotor is prof.dr. W.B. Simons.
Mw. M. Lochs hoopt op woensdag 18 december om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is ‘Contempt of court’. Promotoren zijn prof.dr. C.P.M. Cleiren en prof.dr. J.H. Crijns.
Mw. B. Akgül Kovankaya hoopt op donderdag 19 december om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Negotiating Nature: Ecology, Politics, and Nomadism in the Forests of Mediterranean Anatolia, 1870-1920’. Promotoren zijn prof. dr. L.A.C.J. Lucassen en prof.dr. N. Özbek (Boğaziçi Univ.).
Mw. F.J.A. van Deudekom hoopt op donderdag 19 december om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Phenotyping older patients needing intensive treatment’. Promotor is prof.dr. G.J. Blauw.
Dhr. R. Eftekhari hoopt op donderdag 19 decem-

ber om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is ‘The Role of the Domestic Law of the Host State in Determining the ratione materiae Jurisdiction of Investment Treaty Tribunals: The Partial Revival of the Localisation Theory’. Promotor is prof.dr. E. de Brabandere.
Mw. A.A. Horton hoopt op donderdag 19 december om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Towards a greater understanding of the presence, fate and ecological effects of microplastics in the freshwater environment’. Promotoren zijn prof.dr. M.G. Vijver en prof.dr. P.M. van Bodegom.
Mw. E.J. Hoekman hoopt op donderdag 19 december om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Ovarian and fertility preservation prior to gonadotoxic treatment’. Promotoren zijn prof.dr. F.W. Jansen en prof.dr. C.G.J.M. Hilders (Erasmus MC).
Mw. S. Colombe hoopt op dinsdag 7 januari om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘HIV and Schistosoma spp. interactions: epidemiology and consequences for detection and prevention in the lake region of Tanzania’. Promotor is Prof.dr. M. Yazdanbakhsh.
Mw. M. Swets hoopt op dinsdag 7 januari om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Biomarkers in colorectal cancer’. Promotoren zijn prof.dr. C.J.H. van de Velde en prof.dr. A.J. Gelderblom.
Mw. H.G. de Haan hoopt op woensdag 8 januari om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Genetic

determinants of venous thrombosis’. Promotor is prof.dr. F.R. Rosendaal.
Mw. A.D. Rozeman hoopt op woensdag 8 januari om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Intra-arterial treatment of acute ischemic stroke’. Promotor is prof.dr. A. Algra.
Dhr. T.C. Baarda hoopt op woensdag 8 januari om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Arabic and Aramaic in Iraq: Language and Christian Commitment to the Arab Nationalist Project (1920-1950)’. Promotor is prof.dr. H.L. Murre-van den Berg.
Dhr. J. Brouwer hoopt op woensdag 8 januari om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is ‘Detection, detention, deportation’. Promotoren zijn prof.dr. J.P. van der Leun en prof.dr. M.A.H. van der Woude.
Mw. C.C. van Schie hoopt op donderdag 9 januari om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Knowing me, knowing you’. Promotoren zijn prof. dr. B.M. Elzinga, prof.dr. S.A.R.B. Rombouts en prof. dr. W.J. Heiser.
Mw. F. Liebelt hoopt op donderdag 9 januari om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘A role for SUMOylation in Proteostasis, Centromere Integrity and the DNA Damage Response’. Promotor is prof. dr. A.C.O. Vertegaal.
Mw. L.A. Smits hoopt op donderdag 9 januari om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Performing Desire: Bridal Mysticism and Medieval Imagery in the Low Countries (c. 1100-1500)’. Promotor is prof.dr. A.C.O. Vertegaal.

Het Clubje

Sander, Amina Begtasevic, Dennis Bonsen en Jaimy Nieuwenburg. Foto Taco van der Eb

Column

Studentenjargon

Een 'gadget', een 'unit', de BoKo, een CoBo, een AVGtje, tjak, een brakpak, de burgerslurf of burgerrups: als een willekeurige student dit vocabulaire gebruikt buiten een span van tien kilometer vanaf de laatste Leidse singel, is de blik van je gesprekspartner er waarschijnlijk een van verwarring, verbazing en ongeloof. Tot zover in ieder geval mijn ervaring.

Als mensen denken aan Leiden, en wat 'Typisch Leidsch'™ is, wordt er vrijwel meteen gesproken over gladde, chino-dragende natte-tosti-Minervanen. Natuurlijk niet helemaal incorrect, maar wat mij - na een mager jaartje studeren - is opgevallen, is dat 'Typisch Leidsch' eigenlijk meer te definiëren is door studentikoze (lees: 'stuko') woordjes en allerlei pijnlijke afkortingen, dan door de uiterlijke kenmerken van een handjevol trustfund-baby's met een Gooise 'R'.

Natuurlijk is het zo dat de meest fervente aanhangers van het actief gebruik van dit zogeheten studentenjargon wel bovengenoemd groepje koters is, maar het feit dat het, in meerdere of mindere mate, exclusief gebruikt wordt door studenten, maakt het wat mij betreft typerender dan wat dan ook.

Dit is op zichzelf best komisch, aangezien juist deze groep mensen vaak neerkijkt op andere groepen die hun eigen arsenaal aan woorden gebruiken, maar die niet overeenkomen met die van 'ons (soort mensen)'. Zo word je in Leiden met de nek aangekeken wanneer je het hebt over de dagga gaan of amsjes, maar is er niemand die ook maar één keer met zijn ogen knippert als je het hebt over een TD of soggen.

Het hele idee is natuurlijk dat we met zijn allen woorden en afkortingen gebruiken die 'buitenstaanders' niet begrijpen, om zo een groepsband te versterken. Het is leuk om ergens onderdeel van uit te maken, en nog leuker als dit een beetje exclusief is, zodat anderen er weinig van begrijpen. Alhoewel het gebruik van stuko-jargon of straattaal dus best leuk kan zijn en goed voor ons groepsgevoel, gaan sommige termen en het nut ervan echter volledig langs mij heen.

Zo is daar de term 'vvv'tje', ofwel vriend van vroeger. Ten eerste klinkt het natuurlijk al behoorlijk koudbloedig. Het 'van vroeger' impliceert dat ze niet meer 'van nu' zijn, terwijl dat helemaal niet zo hoeft te zijn. Ook hebben we het probleem van die vrienden die je kent uit je oude woonplaats, maar die ook in Leiden of andere steden zijn gaan studeren. Hoe noem je hen? Zijn dat je vvv'tjes? Zijn het vrienden uit Leiden/Groningen/Waddinxveen? Zijn het überhaupt wel vrienden? Schiet mij maar lek.

Dus, stuko-jargon of geen stuko-jargon, misschien is het in het vervolg geen slecht idee om je vrienden gewoon bij hun namen te noemen. En als je er dan voor kiest om van die naam Van Binsbergen te maken zodat je mede-lulletjes dat mooi vinden, dan is dat natuurlijk verder helemaal lekker aan jou.

MAIA DE QUAY is student rechten

‘We worden minder als tuig gezien’

Graffiticollectief O.K. Leiden

Dennis Bonsen (21, sociale geografie): 'Wij zijn graffiticollectief O.K. Leiden - dat staat voor Openbare Kunst - en we willen de graffiti-scene in Leiden weer op de kaart zetten. Daar zijn we november 2018 mee begonnen. We zijn nu met ongeveer twintig mensen. Veel van ons wonen in Leiden, maar de locaties in de regio om legaal graffiti te spuiten zijn schaars.'

Sander (26, werkend): 'Heel schaars. De dichtstbijzijnde is deze tunnel bij Zoeterwoude-Rijndijk (kruising Burgemeester Smeetsweg en Ommedijkseweg, red.). Verder zijn er alleen nog plekken in Katwijk en Alphen aan den Rijn.'

Bonsen: 'In januari 2018 zijn legale locaties in Leiden gesloten, zoals die bij het Pesthuis.'

Sander: 'Die zijn geflopt. De gemeente had die plekken ook zonder ons aange-wezen. Dat waren ook tunnels, maar de

structuur van die muren was echt ruk. Deze locatie is beter, ook omdat hij meer afgelegen is.'

Bonsen: 'Er is een motie geweest om een legale graffitiplek bij ROC Lammenschans te krijgen, maar dat werd de verantwoordelijke wethouder afgeraden. Dat gaat hem dus niet worden. Maar ik heb vertrouwen in de gemeenteraad, die staat open voor meer legale locaties. Ik sprak laatst GroenLinks-raadslid Alex Friso, hij gaat de wethouder vragen onderzoek te doen naar een andere legale plek.'

Amina Begtasevic (21, biofarmaceutische wetenschappen): 'In Leeuwarden zijn de meeste legale graffitiplekken, en je ziet dat de gemeente daar veel minder geld hoeft uit te geven om muren schoon te maken. Het is heel belangrijk dat mensen legaal hun hobby kunnen uitvoeren.'

Sander: 'Ik doe het als sinds mijn twaalf-

de. Toen ging ik in deze tunnel spuiten, waar het destijds nog illegaal was. Ik ben opgepakt en kwam terecht bij Bureau Halt. Dat werd zes uurtjes zand schep-pen. Maar later hebben ze van deze tun-nel wel een legale plek gemaakt, dus het heeft toch wel wat opgeleverd.'

Jaimy Nieuwenburg (21, werkend): 'Ik doe het nu vijf jaar. Mijn vriend en ik oefenden eerst met stencils. Toen we met de spuitbus overweg konden, zijn we het op muren gaan doen.'

Bonsen: 'De meeste schrijvers beginnen met tags. Dat zijn tekeningen met één lijn. Die worden vaak wel als lelijk gezien. Pas daarna ga je dikkere lijnen maken.'

Begtasevic: 'Je onderschat het snel. Een lijn moet je in één keer op de muur spui-ten. Als je het nog eens overdoet, is de lijn niet meer strak en gaat het druppelen.'

Sander: 'Het grootste gedeelte van wat je

hier op de muren ziet is van ons.'

Bonsen: 'Laatst zijn hier kids met spuit-bussen geweest die overal hakenkruisen overheen hebben gezet. Daar doe je niks aan, we hebben er wel vaker last van. Maar dat geeft ons wel een slecht imago, het lijkt dan alsof wij het hebben gedaan.'

Sander: 'Het imago van schrijvers is wel beter dan vijftien jaar geleden. We worden meer als kunstenaars gezien en min-der als tuig. Dat komt denk ik omdat er meer graffiti-festivals zijn en we meer in de media verschijnen.'

Nieuwenburg: 'Maar ik merk dat de ou-dere generatie er nog steeds op tegen is. Dan fietsen ze door de tunnel en roepen ze: "Zoek een hobby!" Dit is mijn hobby.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

Zie ook: www.okleiden.nl

Bandirah

